

Meilė motinai — Tėvynei

„Tegu meilė Lietuvos dega mūsų širdyse...“ — tie taip pažįstami, kiekvienam lietuviui be galo gilūs ir reikšmingi žodžiai Vinco Kudirkos plunksnos dėka gimė tuo metu, kai mūsų gimtasis kraštas budo naujiems žygiams, naujiems darbams ir naujiems polėkiams. Prisimindami mūsų, lietuvių, praeitį mes dar kartą galime įsitikinti, jog tik gili meilė Tėvynei Lietuvai įdavė mūsų tautai kantrybę, pasiaukojimą, drąsą ir ryžtą siekti gimtajam kraštui laisvės bei naujo suklestėjimo.

Daugybė nuožmių audrų, nusiaubusių mūsų kraštą, iki šiol nesugebėjo paklupdyti tos tautos, kuri amžių bėgyje įsikūrė tarp Nemuno ir Neries, tarp Mūšos ir Nevėžio, tarp tų miškų ir laukų, kurie prasideda prie Baltijos jūros ir baigiasi toli, toli, prie rytų Lietuvos ežerų ir ežerėlių.

Ne tuščias išpuikimas, ne perdėtas pasididžiavimas ir ne liguistas šovinizmas, o kaip tik tos nuožmios audros, tos nesuskaičiuojamos vėtrės, alinusios mūsų šalį, pavertė lietuvių tautą granitu, kurio iki šiol nepajėgė įveikti nei karai, nei politinės klastos, nei svetimi pavergėjai.

Jeigu šiandien, pažymėdami Lietuvos nepriklausomybės sukaktį, mes kalbame apie gilią meilę mūsų gimtajam kraštui, apie lietuvių tautos atsparumą, apie tos tautos nueitą kelią, tai tuo pačiu su pasididžiavimu pabrėžiame, jog mes visi esame tos tautos vaikai.

Mūsų, vaikų, pareiga mylėti Motiną-Tėvynę, neužmiršti tautos kovų, jos darbo ir sugebėjimų, didžiutis lietuvių tautos gyvybingumu, jos atsparumu ir ta begalinė kantrybė, kurie iki šiol išsaugojo mūsų tautiškumą, išpuoselėjo mus lietuviams.

Gyventi — reiškia daugiau kartų pakilti, nei suklupti. Lietuvių tauta, mažas, bet ryžtingas vienetas, iki šios dienos išsaugojo savąjį tapatiškumą; nežiūrint visų audrų nesuklupo, o kėlėsi, ėjo, kovojo, klojo akmenį prie akmenų, kad tuomi atiduotų didžiausią duoklę savajam kraštui — gilią meilę ir gilius saitus su žeme, kurioje daugelis mūsų gimėme ir augome. Iš to krašto mes atsinešėmes su savim simbolišką žemės saują: lietuviškuosius papročius, lietuviškąją kalbą, lietuviškąją ryžtą bei kuklumą, lietuviškojo būdo bruožus.

Tai didžiulis turtas. Mums reikia tik išmokyti puoselėti ir gerbti tą turtą, neleisti, kad jis sumenkėtų ar ko gero visai žūtų. Žinoma, kalbėti apie Tėvynės meilę yra lengviau, nei gyvenimo audrose sugebėti išsaugoti tą meilę ir tą priklausomybę lietuvių tautai. Tačiau norint puoselėti tuos visus lietuviškuosius bruožus, kurie buvo įdėti į mūsų lopšį, norint išlikti lietuviu, norint, kad mus, lietuvius ir kiti gerbtų — reikia neatsisakyti sveiko, bet kartu ir gilaus, tautinio pasididžiavimo.

Mums, užsienio lietuviams, kaip ir visai lietuvių tautai, teko ne kartą pakeisti visus gyvenimo bandymus, išgerti visą nepasisekimų ir nevilties kartėlį. Gal būtų mes, gyvendami ir dirbdami, stengiamės būti ypač gerais darbininkais, inžinieriais, gydytojais, kunigais, o tik po to — lietuviams. Šiai gerai savybei dažnai truksta pačio svarbiausio branduolio — sveiko lietuviško tautiškumo.

Pažvelkime į mūsų slaviškuosius kaimynus lenkus. Kur jie bebūtų, ką beveiktų, visur stengiasi pirmoje eilėje būti lenkais, o tik po to gydytojais, inžinieriais ar net popiežiais.

Kiekviena tauta turi pagrindo didžiutis savo praeitimi, savaisiais papročiais, savaisiais užmojais ir pasiekimais. Tokių pagrindų, ir net labai daug, turime ir mes, lietuviai. Gaila tik, kad kartais mums neužtenka drąsos, o kartais netgi gilių žinių bei įsitikinimų tiems pagrindams išryškinti bei juos ginti.

Pasakojant apie lietuvių tautinio išdidumo pagrindus tebūnie leista prisiminti gimtąją lietuvių kalbą. Mes, lietuviai, priklausome vienai didelei indo-europietiškujų tautų šeimai. Ši šeima, apimanti Islandiją (šiaurėje) bei Italiją (pietuose), senąją Indiją (rytuose) ir Prancūziją (vakaruose) jungia savyje didžiąją kultūringųjų tautų dalį. Tautos, įeinančios į šią šeimą (indo-germanų tautos) turi nuostabią seną bei turtingą praeitį ir

besigilindami į šią praeitį pastebėsime, jog mes visi turime ir bendrus protėvius. Kas buvo tie protėviai — šiandien negalima tiksliai pasakyti. Juos paslėpė žilos praeities migla. Įvairių tautų mokslininkai sako, kad tų protėvių pėdsakus galima užtikti senojoje indų kalboje — sanskrite, tokie pėdsakai išryškėja klasinėje graikų kalboje, tie pėdsakai dar neišdilo senovės romėnų raštuose. Tačiau kiek pagarbos būtų vertas sanskritas, kiek būtų gražiosios formomis turtinga graikų kalba — jas visas pralenkia lietuvių šneka, nes ji dar ir šiandien gyva, nedaug pakeitė savąsias formas, savo kirčiais paremtą dainingumą ir ritmingumą. Neveltui žymus kalbų tyrinėtojas, prancūzų profesorius Meillet sako:

„Kas nori iš žmogaus lūpų išgirsti senosios indo-europiečių kalbos aidą, tas tegu keliauja į Lietuvą ir ten tepasiklausio lietuvių kaimiečio šnekos“.

Daugelį senųjų kalbų formų, išraiškų ir vaizdingumų mokslininkai gali tik su dideliu vargu išskaityti bei dešifruoti iš pasenusių, pageltusių bei išblukusių pergamentų. Tačiau visos pastangos įduoti toms kalboms gyvybę yra veltui: jos yra tik suakmenėjusios mumijos. Lietuvių kalba gi nustumia jas visas į šalį tuomi, jog dar ir šiandien, per tūkstantmečius nepasikeitusiomis formomis bei garsais naudojasi visa mūsų, lietuvių, tauta.

G.S.

(Bus daugiau)

VLIKo Pareiški mas

Vasario 16 šiemet sueina 70 metų, kai Lietuvos Taryba, kaip vienintelė teisėta Lietuvių Tautos atstovybė, remdamasi visuotine tautų apsisprendimo teise, paskelbė nepriklausomos Lietuvos valstybės su sostine Vilniuje atstatymą ir tuo išpildė Lietuvių Tautos troškimą laisvai gyventi — troškimą, kurį gaivino karaliaus Mindaugo prieš daugiau nei septynis šimtus metų įsteigta Lietuvos valstybė, savo laiku vaidinusi žymų vaidmenį Rytų Europoje ir išsilaikiusi šešis šimtmečius, vadovaujant Lietuvos didiesiems kunigaikščiams, Gediminui, Vytautui ir kitiems.

1918 metais Lietuvos Tarybos paskelbta nepriklausomybė buvo iškovota ir apginta visos lietuvių tautos aukomis ir pasišventimu. Atstatyta valstybė leido Lietuvos Tautos genijui atsiskleisti, ku-

REIKALAUJA PALEISTI BALĮ GAJAUSKĄ

„Ilfordo Recorderio“ (Londono) žiniomis Pietų Ilfordo Britų parlamento atstovas Neil Thorne pasirašė tarptautinę petiją, kuria reikalaujama paleisti sąžinės kalinį Balį Gajauską.

Tarptautinė peticija su tūkstančiais parašų buvo įteikta Rusų Ambasados tarnautojui Londone.

Be parlamento atstovo Neil Thorne, tą pačią petiją pasirašė dar vienas parlamento atstovas Roger Gale.

ELR

L. Švalkus

LIETUVAI

O Lietuva, toli kaip pasakoj palikusi po šiaurės dangumi taip mėlyną, plačią. Be palmių, kiparisių ir fikusių, baltais berželiais apsikaisiusi, su pušynų svaiginančių kvapu.

O Lietuva, ne tavo žemėj faraonų kapas, — tavuos piliakalniuose ilsis milžinai, o jų papėdėmis taip ramios upės teka ir mėlynos kaip kad patsai dangus arba pakrantėmis bežydi linai.

Miestų dangoraižiai ne tavo skliautų remia, — bažnyčios pakelia virš girių tik varpus. O tavo sodžiai glaudžiasi prie žemės ir klausosi giesmės varpų skambėjime, kai minios lydi karstą į kapus.

Ne tavo žemėj aukso klodai guli, — liūliuoja auksu duona derlinguos laukuos. Tik toje pasakoj gražioj senos motulės auksiniuos rūmuos vieši našlaitėlė, o aukso gegužės jai laimę iškukuos.

Ne tavo žemėj kalnų piramidės, — tavo laukų kalneliai žaliuojantis, maži. Bet jų atslaitės pirmoms žibuoklėms žydynt ir giedant paukščiui rytmečio simfonijoj esi tu dieviškai, taip dieviškai graži...

O Lietuva, toli kaip pasakoj palikusi po šiaurės dangumi taip mėlyną, plačią. Gyva tautos širdis pasaulyje dar tikisi matyti tavo ryto saulę tekančią ir dar apsvaigtą tavų pavasarių kvapu!..

70-ties metų Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimas Londone prasidės vasario 16-tą, antradienį, 6.30 val. vak., Lietuvių Namuose rengiamu oficialiu svečių priėmimu.

PAGRINDINIS VASARIO 16-TOS MINĖJIMAS LONDONE

Prasidės vasario 21 d., sekmadienį, 11 val. ryto Šv. Kazimiero bažnyčioje pamaldomis už Lietuvą. Giedos Londono lietuvių bažnytinis choras vad. J. Černiaus.

Tą pačią dieną, 2.00 val. p.p. Bishopsgate Instituto salėje, 230 Bishopsgate, įvyks šventei skiriamas

TEVIŠKĖS VAIZDELIS
Prisimenant Nepriklausomybės dienas, kurį atliks DBLS-gos Ansamblis.

Visi Londono ir apylinkės lietuviai kviečiami 70-ties metų Lietuvos Nepriklausomybės šventės proga dalyvauti oficialiame priėmime, bažnyčioje ir koncerte.

riant savo kultūrą, puoselėjant lietuvių kalbą iškeltą į valstybinės kalbos lygmenį, stiprinant savo tradicijas.

Tačiau ši suklestėjusi Lietuvos Tautos gyvenimą užgniaužė Sovietų Sąjunga, 1940 metais okupavusi Lietuvos valstybę ir ją neteisėtai prisijungusi. Lietuvių Tauta nesutiko nusilenkti šiam sovietų smurtui: 1941 metais tūkstančiai lietuvių griebėsi ginklo prieš sovietus, paskelbė atstatanti Lietuvos nepriklausomybę ir sudarė laikinąją Lietuvos vyriausybę.

Naujas okupantas užgniaužė šios vyriausybės veiklą, bet Lietuvių Tauta nenurimo. 1943 metais buvo sudarytas Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, kuris sekančių metų Vasario 16 paskelbė deklaraciją, įsipareigojama tęsti kovą už Lietuvos nepriklausomybės atstatymą.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas ši įsipareigojimą vykdė nacių laikais Lietuvoje, o po karo jį tęsia atsikūrus užsienyje.

Lietuvių tauta krašte, 1944 m. patekusi į naują sovietų vergiją vėl ginklu priešinosi iki 1952 metų. Dabar ji yra naikinama, rusinama, jos kultūra žalojama, istorija iškraipoma. Tačiau ji atkakliai kovoja su šiomis sovietų užmačiomis. Mūsų pareiga yra skelbti pasauliui sovietų vykdomą laisvės užgniaužimą, religijos persekiojimą, žmogaus teisių laužymus bei kitas skriaudas.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas šios sukakties proga pareiškia, kad jis ir toliau vykdys savo įsipareigojimą 1944 m. Vasario 16 d. deklaracijoje neatlaidžiai kovoti dėl Lietuvos nepriklausomybės atstatymo ir kviečia visus lietuvius bendromis jėgomis ryžtingai siekti, kad Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės rytas kuo greičiau išauštų ir kad mes kartu su Maironiu galėtume tarti: Skausme spėkos išaugo, atgimimo sulaukus, neveltui ji tiek daug iškentėjo.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas

VELIAUSIOS ŽINIOS IS LIETUVOS

Vasario 14 d. per Pabaltiečių Tarybos būstinę Strasboure gautos vėliausios žinios iš Vilniaus.

Pranešama, kad milicijos daliniai yra apsupę Rasų kapines. Vakarų korespondentams neleidžiama iš Maskvos atvykti į Lietuvą. Bandyta buvo telefonu susisiekti iš Vilniaus su Gary Lee (Washington Post) ir von Werner Adam (Frankfurter Allgemeine Zeitung) Maskvoje, bet atsiliėpė visiškai svetimi žmonės. Atrodo, kad telefonai kontroliuojami ir linijos manipuliuojamos.

Jaunimas ir studentai yra perspėjami, kad už dalyvavimą bet kokiose manifestacijose bus pašalinti iš moksloviečių. Panašiai perspėti ir dirbantieji.

Kauno miesto katedroje Vasario 14 d. 4000 tikinčiųjų susirinko maldoms už religinę ir tautinę laisvę. Po maldų 500 asmenų perėjo prie Maironio paminklo. Prasidėjo demonstracijos. Milicija bandė demonstruojančius išvaikyti. Liudininkai praneša, kad buvo areštuotų. Demonstracija tęsėsi vieną valandą.

Elta

Užsienio spaudos agentūros skelbia buvusio sąžinės kalinio kun. Jono Kastyčio Matulionio kvietimą nuo vasario 7 iki 16 dienos ypatingu būdu bendrai melstis už Lietuvą.

Užsienio lietuvių spaudos žiniomis lietuvių išeivių vyskupas Paulius Baltakis kviečia lietuvius Vakaruose malda ir paniknu Vasario 16-sios proga išreikšti solidarumą Lietuvai katalikams, persekiojamiems dėl religinių ir tautinių įsitikinimų.

„GAVAU Į KAILĮ — Į SVEIKATĄ“

Lietuvių Informacijos Centras praneša, kad šeštadienį, vasario 6, Nijolė Sadūnaitė Vilniaus gatvėje buvo užpulta ir priušta. Anot pačios Sadūnaitės, du vyrai ją pasivijo einančią šaligatviu prie Adomo Mickevičiaus paminklo, kur pradėjo ją kumščioti. Telefonu iš Vilniaus ji sakė, kad „gavau į kailį — į sveikatą“.

(LIC)

LIETUVOJE

Vilniaus „Vakarinės naujienos“

Jau trisdešimts metų Vilniuje leidžiamas vakarinis laikraštis „Vakarinės naujienos“, bet į užsienį jis neišleidžiamas. Jis išeina kasdien, išskyrus sekmadienius, vidutiniškai 125.000 egz. tiražu. Laikraštis leidžiamas lietuvių ir rusų kalbomis. Didžioji tiražo dalis platinama Vilniuje.

Viename paskutiniųjų numerių laikraštis pranešė, kad šv. Mykolo bažnyčioje, po restauravimo, pradėjo veikti Architektūros muziejus. Bažnyčioje bus surota paroda „Lietuvių tarybinės architektūros raida“.

Naujas kontrolierius

LTSR liaudies kontrolės komiteto pirmininkas Alfonsas Kairėlis atleistas iš pareigų, ryšium su išėjimu į pensiją. Naujuoju kontrolės komisijos pirmininku paskirtas Jonas Lukauskas (g. 1935 m.).

Tauragės dangoraižiai

Tauragėje pastatytas penktas devyniaaukštis namas. Jame apsigyveno 54 šeimos. Mieste statomi dar penki gyvenamieji namai ir originalios architektūros muzikos mokykla.

S. Nėries muziejaus bėdos

Praėjusių metų lapkričio pabaigoje Palėmonė, Salomėjos Nėries muziejaus darbuotojai surengė S. Nėries 83-ųjų gimimo ir muziejaus įkūrimo 25-ųjų metinių minėjimą. Ta proga muziejuje apsilankė tūlas M. Tamašauskas, kuris štai ką parašė Rašytojų sąjungos savaitraščiui LITERATūra IR MENAS (I.16):

Patalpas būtina kapintališkai remontuoti: stogas kiauras, antro aukšto perdanga silpna, tenka išpėti lankytojus, kad nesiburtų vienoje vietoje — grindys linguoja, krosnys ir sienos plyšinėja, rūsyje nuolat telkšo vanduo...

Muziejaus vedėja aiškino: „Žino mūsų bėdas ir vietos valdžia, ir vadovybė, bet... Ir į minėjimą niekas nei iš rajono, nei iš miesto vadovybės neatvyko, nors pranešėme, nors ir laikraštyje skelbėme.“

Reklamuojama nesamas prekas

Žurnalistas Gintautas Daukša „L ir M“ savaitraštyje (I.16) rašo:

„Stebėdami šalies krepšinio čempionato varžybas Kauno sporto halėje, matome trimis kalbomis reklamuojamą šaldytuvą „Snaigė 117“... Koks yra pagrindinis reklamos tikslas? — Mano supratimu, padėti pirkėjui iš gausybės prekių išsirinkti jam pačią prieinamiausią, praktiškiausią, tinkamiausią. Neabejoju, „Snaigė 117“ — puikus šaldytuvus... Tačiau... parduotuvėje šių šaldytuvų retai būna. Taigi išgirtojto daikto neįsigysi. Tai kam dar ji girti? Juk užtenka proto nereklamuoti, sakysim, juodų ikrų ar „Sostinės“ saldinių, kurių seniai nematyti parduotuvėse.“

Panašiai yra ir su spalvoto vaizdo televizoriais „Silelis“. Kur tik jų neekspertuojame! O pas mus — retenybė!.. Tačiau reklamuojame“.

Persitvarkymas kaime

Partijos Pakruojos rajono komiteto plenumė neseniai buvo svarstytas klausimas „kaip vyksta persitvarkymas“. Kalbėtojų buvo daug, o įvertinimų mažai.

Žvirblonių tarybinio ūkio direktorius A. Ražauskas nusiskundė, kad retai žemės ūkyje dirbančiais valdžios žmonės tiki, bet dažnai moko. „Naudinga, kai mokytojas protingesnis už mokinį. Tačiau skaudu ir pikta, kai žemės ūkyje nedirbė „mokytojai“ įsakinėja, kada sėti, sodinti, pjauti. Ir rajone yra tokie išmintingų specialistų, kurių brigadininkais neimčiau. Tačiau jie turi telefonus ar pro lengvosios mašinos langą bando pakreipti gera linkme ūkio gyvulininkystę, augalininkystę“ — pasakė ūkio direktorius.

Premija dramaturgui

1987 metų J. Grušo premija už geriausią dramos kūrinių paskirta Kazuiui Sajai už pjesę „Žemaičių piemuos“. Rašytojas 1000 rublių premiją pervedė į Kultūros fondą.

Laiškas redakcijai

A. Andriūškevičius, Prienų rajono Daukšiagirio ūkio direktoriaus pavaduotojas, parašė „Tiesos“ redakcijai: „... Žmonės kaime dirba sunkiai. Laisvo laiko turi nedaug. Tačiau žemdirbys net ir smulkmenų nusipirkti važiuoja į rajono centrą ar kitą arčiau esantį didesnę miestą. O kokia kaimo parduotuvė duona? Gėda apie tai kalbėti.“

Australija priima mūsų jaunimą

(Tęsinys iš 3 nr.)

Gruodžio 19 vakare įvyko susipažinimo paplaukiojimas Sydnėjaus įlankomis. Pirmosios kongreso valandos dar matė atvykėlius besigrupuojančius su savaisiais, bandančius rasti atmosferos savo kraštų atstovų tarpe. Štai amerikiečiai susibūrę savo tarpe skundžiasi, kad ne viskas čia kaip namie. Pietų Amerikiečiai bando rasti bendrą kalbą tarpusavyje: vieni kalba ispaniškai — argentiniečiai, kolumbiečiai, urugvajiečiai, kiti, brazilai, portugaliečiai. Bet visi šiek tiek, o kai kurie visai gerai, kalba lietuviškai.

Malonu žiūrėti į iš visų kraštų suvažiuosį jaunimą, nežiūrint jų gyvenamųjų kraštų skirtingų kultūrų, randantį bendrą kalbą, bendrus poreikius, tas pačias, lietuviškas šaknis. O išvaizda ir laikysena jų skiriasi. Gal plaukų apkirpimo stilius, rūbai, laikysena išskiria šiek tiek išdidžiai besilaikančius „amerikiečius“ nuo santūrių ir visuomet mandagių „kanadiečių“. Ar taip tik atrodo, ar tikrai „brazilai“ yra tamsiaakiai, tamsiaodžiai, pasirodė bet kokia progą šokti „sambo“? Bet visi jie mieli, visi jie lietuviai, visi pasiilę ryšių su savaisiais iš kitų kraštų, visi jie vienos šeimos vaikai.

Iškilmingos pamaldos Sydnėjaus katalikų St. Mary's katedroje sutraukė daugiau nei tūkstantį žmonių. Dainos choras talkininkaujamas Sūkūrio tautinių šokių grupės dainininkų katedros skliautus pripildė lietuviškomis giesmėmis. Solistė Gražina Zigaitytė-Hurba pajavairino išėvijos lietuvių vyskupo Pauliaus Baltakio atnašaujamas mišias. Su juo kartu atnašavo Sydnėjaus arkivyskupijos arkiv. Edward B. Clancy, asistuojant prel. P. Butkui ir kunigams P. Martūzui, bei A. Saulaičiui.

Jaunimą į katedrą įvedė dalyvaujančių kraštų vėliavos. Pirmoji, Lietuvos trispalvė, buvo nešama melburniečio Jono Mašanausko. Paskui ją sekė Australijos ir dešimties kraštų, iš kurių atvyko atstovai, vėliavos. Katedroje obalsis: „Aš jus išrinkau ir paskyriau, kad eitumėte, duotumėte vaisių ir jūsų vaisiai išliktų“.

Savo žodyje vysk. P. Baltakis palinkėjo kongresui ir jo dalyviams sėkmės darbe ir paminėjo, kad su juo užsibaigs Lietuvos 600 metų krikščionybės priėmimo paminėjimo metai. Paminėjo jis ir Čikagos lietuvių jaunimo atstovą Algimantą Žemaitį, kuris atvykęs su broliu į kongresą, nelaimingai žuvo eismo nelaimėje, bėkeliudamas po centrinę Australiją.

O Sydnėjaus arkivyskupo Edward B.

(„Europos Lietuvio“ bendradarbio pranešimas iš pasaulio lietuvių jaunimo kongreso)

Clancy kalba susilaukė katedroje (o ir šiaip bet kioje bažnyčioje) nelauktų pasėkmių: plojimo.

Nors Sydnėjaus oras paprastai šiuo metu laiku yra geras, bet lyg tyčia atidarymo dieną lijo nuo pat ryto ir per pamaldas. Tik pamaldoms pasibaigus ir gatvėje pradėjus grupuoti eisenai, nustojo lyti. Su plevėsuojančiomis vėliavomis, lydimi policijos, kuri stabdė visą šalutinį eismą, užrašomi video juostelių Australijos televizijos ir nenulstančio Petro Aro, kuriame nenusileido „britai“ Puodžiūnas ir Kvietkauskas, pamaldų dalyviai pasileido Sydnėjaus gatvėmis į centre esantį prabangų viešbutį Sheraton Wentworth, kuriame įvyko oficialus ir iškilmingas VI Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso atidarymas, o vakare balius.

Erdvi salė sutalpino visus svečius ir dalyvius. Visur suspėjęs Pasaulio lietuvių bendruomenės pirmininkas Vytautas Kamantas su žmona, išėvijos lietuvių vyskupas Paulius Baltakis, Australijos Sydnėjaus lietuvių bendruomenės pirmininkas A. Giniūnas su žmona kartu su kitais užjūrio svečiais, kongreso rengėjais, Sydnėjaus bendruomenės asmenybė-

mis bei daugeliu „užsieniečių“ svečių bei vietinių lietuvių sudarė beveik tūkstantį siekiančią minią, susirinkusią pamatyti, išgirsti, pasidžiaugti, pasiguosti užsienio lietuvių jaunimo žiedu susirinkusių atsinaujinti lietuviybėje, atšviežinti anksčiau padarytus išpareigojimus, padaryti naujus įžadus.

Visuomet linksmos, visuomet pasirusę padėti, Ginta ir Vida Viliūnaitės pradėjo atidarymą su įvedimu atstovų, kiekvienam save prisistačius įteikiant eukalipto šakelę, perrištą lietuviška juostele. Įvairių kraštų vadovai dar po keletą žodžių tarė sveikindami susirinkusius. Gal originaliausias ir publikos šilčiausiai priimtas buvo atstovas, padėkojęs „senimui“ už suaukotus pinigus, kurie įgalino jį (ir kitus) šiame kongrese dalyvauti.

Australijos atstovai, kaip ir pridera šeiminkams, buvo pristatyti paskiausia. O ir jų kontingentas šiame kongrese didžiausias koks bet kada buvęs — net dvidėšimt. Pagal skaičių skaitlingiausi „amerikiečiai“. Jų keturiasdešimt keturi. Juos seka „kanadiečiai“ — 20, po to „argentiniečiai“ — 7, „vokiečiai“ — 6, „brazilai“ — 5, „urugvajiečiai“ — 4, „anglai“ — 3, po viena iš Kolumbijos, Prancūzijos ir Švedijos. Čia tik atstovai, svečiai — dalyvių, kurie sekė kongresą visur, išskyrus Studijų dienas, buvo antra tiek.

(Bus daugiau)

Dalis VI PLJK stovyklautojų. Iš kairės: Regina Puodžiūnaitė, Clare Canty ir Alė-organizinio komiteto pirmininkas H. Antanaitis.

Regina Puodžiūnaitė, Clare Canty ir Alė-organizinio komiteto pirmininkas H. Antanaitis.

MUMS REIKIA PAGALVOTI

Paskaičius A. Balašaitienės straipsnį (E.L. Nr. 1) atrodo, kad lietuviško jaunimo problemos vis aštriau pasireiškia visose pasaulio lietuvių bendruomenėse. JAV-se ta reikala neturėtų būti taip aktualus, kaip čia pas mus Europoje ar ten Australijoje.

Po praėjusio pasaulinio karo didžioji dalis mūsų inteligentijos emigravo į JAV ir įsikūrė jau nuo senų laikų atsiradusiose lietuvių kolonijose kaip Čikaga, Bostonas, Clevelandas ir kitur, kur buvo lietuviškos parapijos, laikraščiai ir įvairios organizacijos. Todėl jų vaikai augo lietuviškoje atmosferoje, maitinosi lietuvišku maistu ir lietuviška kultūra. Ten buvo lengviau išlaikyti lietuviškas mokyklas ir sudaryti galimybes priaugantiems jaunimui susitikti su kitais lietuviškais kalbančiais draugais. Tačiau neatsižvelgiant į tokias palankias sąlygas daug jaunimo nutrūpėjo ar ištripo amerikoniškame katile. Taipogi nereikėtų pamiršti, kad tų lietuvių, kurie atvyko į JAV dar prieš pirmą karą, vaikai labai dažnai, iš-

skyrus gal keliolika, nekalbėjo lietuviškai ir retai pasirodė lietuviškame gyvenime. Todėl beveik visas JAV lietuviškas gyvenimas, yra vadovaujamas po antro karo atvykusių mūsų tautiečių. Toks man susidarė įspūdis po keletos trumpų kelionių į Ameriką ir pavarčius JAV lietuvių spaudą.

Neseniai teko skaityti, kad Pasaulio Lietuvių Jaunimo S-ga paskyrė keturias stipendijas jaunuoliams, kad jie „geriau susipažintų su lietuvių išeiviu spauda“... Viena iš tų jaunuolių p-lė Jasaitytė „Dilemoje“ (Nr. 45) rašo ir jautriai analizuodama jaunimo lietuvių kalbos naudojimą konstatuoja, kad „savo tarpe, lietuviškas jaunimas naudoja lietuvių kalbą labai retai...“

A. Balašaitienė kalbėdama apie JAV lietuvių jaunąją generaciją sako „didelė dalis mūsų profesionalų savo šaknų neatsisako... jaunoji karta turi daug problemų, kurias mes visiškai ignoruojame...“ Toliau kalbėdama apie mūsų senosios generacijos veiklą ji sako, kad „nei veiksmo, nei dinamikos, nei iššūkių veiksmui nėra, nėra vietos jaunimo idėjoms ir gyvenamojo krašto metodams, su kuriais jaunimas yra susipažinęs ir norėtų, jeigu jam būtų leidžiama, juos panaudoti Lietuvos reikalui...“ Baigdama savo straipsnį ji sako „vyresnioji karta bijo prarasti savo „autoritetą“ ir garbingas pozicijas, gliaui, nors ir klaidingai įsitikinusi, kad tik vyresnįjį žino, ką doro...“ Manau, kad šita dabartinio lietuviško gyvenimo analizė, gali tiktį daugeliui mūsų bendruomenių.

AUSTRALIJA, KREMLIUS IR PABALTIJOS VALSTYBĖS

Gruodžio 1 d. Michailas Gorbačiovas Kremliuje susitiko su Australijos ministru pirmininku Robertu Hawke. Jo lankymosi Sovietų Sąjungoje metu, oficialioji spauda skrupulingai tylėjo apie svarbių nuomonių skirtumą tarp dviejų vyriausybių — Australijos atsisakymą pripažinti Pabaltijo valstybių įjungimą į SSRS.

(Praėjusiais metais liepos mėnesį įvykusių rinkimų išvakarėse, Hawke paskelbė pareiškimą, kuriame jis patvirtino Australijos Darbiečių Partijos poziciją Pabaltijo valstybių klausimu. Jis tai vėliau pakartojo savo sveikinimuose Australijos pabaltiečių bendruomenėi).

Gorbačiovas neteisioginiau patvirtino Hawke pozicijos teisingumą šiais žodžiais: „TSRS užima pastovią poziciją, gerbia socialinį tautų pasirinkimą. Mes kategoriškai esame prieš kieno nors sistemos arba kieno nors vertybių eksportą. Tai nereiškia, kad mes neginsime savo vertybių, bet pasirinkti socialinę ir politinę santvarką — kiekvienos tautos reikala, tegul tai būna Angoloje, Mozambike, Kambodijoje ar Nikaragvoje. Tai liečia ir Afganistaną, kuris turi teisę būti nepriklausoma, neutralia, plūralistine šaliimi. Ir mes su tuo sutinkame.“ (Tiesa, 1987. XII.3).

(Elta)

AIDS LIGA

Sveikatos ministeriai iš 150 šalių posėdžiavo tris dienas Londone svarstydami dabartinę pavojingiausią pasaulyje ligą AIDS. (AIDS — nuo angliško pavadinimo: acquired immune deficiency syndrome, trumpai — žmogaus imunodeficitas).

Manoma, kad dabar apie 10 milijonų žmonių yra užsikrėtę ta liga visame pasaulyje. Amerikoje yra apie pusę milijono užkrėstų. Šios ligos virusai plėtėsi tyliai, neatpažinti ir nepastebėti maždaug nuo septyniadešimtų metų pabaigos. Vakarų Europoje, Amerikoje ir Australijoje dauguma užkrėstų yra homoseksualistai ir tie kurie išsivirkščia narkotikus nestabiliu švirkštu. Taip pat naujagimiai gali užsikrėsti nuo AIDS sergančių motinų. Bet Centrinėje Afrikoje ir Karibų salose žmonės užsikrečia turėdami normalius lytinius santykius. Ten kai kuriose vietose 25 procentai vyrų ir moterų yra užsikrėtę AIDS liga.

Ši liga yra baisi dėl to, kad kartais praeina daug laiko nuo užkrėtimo iki pilno jos išsivystymo. Pavyzdžiui, yra nustatyta, kad per pirmus penkis metus nuo užkrėtimo tik 10-30 procentų žmonių suserga ta liga, o 40 procentų sirgs po septynių-aštuonių metų. Nežinoma net ar visi užkrėsti susirgs. Tai tik laikas parodo.

Didžiojoje Britanijoje dabar yra apie 1000 ligonių. Bet padėtis yra labai rimta, nes užsikrėtusių asmenų skaičius dvigubėja kas dešimt — vienuolika mėnesių.

Iki šiol ši liga yra nepagydoma. Kol mokslininkai suras kokias priemones, gydytojai pataria susilaikyti nuo anoniminio, daugybinio santykiavimo, o narkomanams nevertoti nešvarių švirkštų. Jeigu greitu laiku nebus surasta priemonių tą ligą gydyti, grėsia pasaulinio masto AIDS ligos epidemija.

Azijoje, Artimuose Rytuose ir Rytų Europoje virusai pasirodė tikrai apie 1985 metus ir užsikrėtusiųjų skaičius nebuvo žymus. Kiniečiai sako, kad jų kraštui nėra jokio pavojaus, kad AIDS liga plės-

tųsi. Iki šiol tikrai septyni užsieniečiai ir keturi vietiniai užsikrėtė AIDS liga Amerikoje kraujo transfuzijos metu. Kinija neįsileidžia AIDS liga užsikrėtusių užsieniečių ir ta liga sergančius deportuoja.

Sovietų Sąjunga kurį laiką teigė, kad joje AIDS liga sergančiųjų nėra. Bet dabar sovietų sveikatos ministeris Chazovas konferencijoje pripažino, kad ta liga pasiekė Sovietų Sąjungą. Bet jis sakė, kad tikrai 33 sovietų piliečiai buvo užkrėsti ir tikrai vienas asmuo rimtai serga. Jis taip pat pasakė, kad aštuoniolika iš tų 33 asmenų turėjo lytinius santykius su užsieniečiais ir, matoma, nuo jų užsikrėtė. Iki šiol 97000 užsieniečių Sovietų Sąjungoje turėjo pereiti sveikatos patikrinimą, ir buvo atrasta, kad 221 yra tos ligos nešiotojai.

Kokiu mastu ir ar iš viso ta liga jau pasirodė Lietuvoje tikrų žinių neturime. Žinoma, kad AIDS ligos profilaktikai tikrinti Vilniaus klinikinėje ligoninėje yra įkurta imunologinė laboratorija, kurioje tiriamas donorų ir rizikos grupės asmenų kraujas. Atidaryti AIDS profilaktikos kabinetai Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose ir Panevėžyje, į kuriuos gali kreiptis kiekvienas norintis pasitikrinti.

J.B.

JUBILIEJINIS LEIDINYS VON HABSBERGURI PAGERBTI

Otto von Habsburgo 75-to gimtadienio (1987 m. lapkričio 20 d.) proga, išleista jam pagerbti knyga, Einigen — nicht trennen (Jungti — ne skirti). Straipsnių autoriai: Henry A. Kissinger, Franz Josef Strauss, Egon A. Klepsch, Simon Wiesenthal, ir kt. Sveikinimų skyrė randaime ir Pasaulio Pabaltiečių Santalkos pirmininko, Dr. K. Bobelio padėką jubiliatui už jo paramą Pabaltijo tautoms jų laisvės kovoje.

(Elta)

ISTORIJOS NEGALIMA DALINTI

Artėjant 70-sioms nepriklausomybės atstatymo metinėms, dramatiškai pagyvėjo dialogas apie Lietuvos istoriją. Lapkričio 13 d. kalbėdamas Lietuvos dailininkų suvažiavime, LKP CK sekretorius L. Šepetys pareiškė, jog „atėjo laikas, kad mūsų mokslininkai iš esmės nušviestų buržuazinių istorikų suidealizuotą, savo kėslams pajungtą vasario 16 d. datą, atskleistų jos reakcinę reikšmę lietuvių tautai ir tuo apsaugotų kai kuriuos priešiški propagandai patiklus žmones nuo antiistatimiškų veiksmų“.

Gruodžio 12 d. Literatūra ir menas išspausdino baigiamąjį pokalbį apie lietuvių istorinę prozą, istorijos mokslą ir istorinę samonę. Šį pokalbį imperializmo apologija pradėjo oficialieji istorikai. Prisipažinęs, jog jiems neprieinamas „visas kompleksas dokumentų apie Hitlerio-Stalino paktą“, istorijos instituto direktorius Bronius Vaitkevičius automatiškai griebėsi jį teisinti. Vykdydamas Šepetio nurodymą suniekti Vasario 16 d. datą, Vaitkevičius aiškino, jog tai tebuvo „buržuazinis siekimas sukurti buržuazinį valstybingumą, buržuazinę Lietuvos vyriausybę“. Vos atsistačiusios Lietuvos valstybės savigny prieš svetimas divizijas jis vadino „pilietiniu karu“, pasipriešiniui bolševikinės Rusijos imperializmui — „antirusišku šovinizmu“, o okupuotos Lietuvos malšinimą po 2-jo pasaulio karo — „klasių kovą“.

Tačiau Vaitkevičius ir panašiai kalbėjęs istorijos profesorius Leonas Mulevičius susilaukė atkirčio iš laisviau ir drąsiau galvojančių kultūrininkų. Rašytojas Petras Dirgėla priminė, kad „Lietuvių plačiosios visuomenės samonė nuo istorijos užblokuota: LTSR istorija visiškai užgožia apskritai Lietuvos istoriją“. Pareiškusi, kad „tarybinis istorijos mokslas“ iš istorijos išstūmė žmogų ir istorinę konkretybę, Vanda Zaborskaitė teigė, kad literatūra neturėtų būti priklausoma nuo mūsų konformistiškos istorijos. Paminėjęs ankstesnes „viešo slopinimo priemones“, kritikas Alfredas Guščius tvirtino, kad „be rašytojo asmenybės išlaisvintos

iš įvairiausių tabu, vetų, dogmų nelaisvės, be pilietinės drąsos ir atsakomybės nei apie praeitį, nei apie dabartį nieko doro ir gilaus nebus parašyta“.

Išsamiausiai ir išklaibiausiai atsakymą oficialieji istorikai gavo iš buvusio partinio ir komjaunimo darbuotojo, rašytojo Viktoro Petkevičiaus. Pasak jo, „tarybinis“ istorijos supratimas — „politika nukreipta į praeitį“ — „mums padarė didžiulį nuostolių, ypač mūsų, lietuvių, kultūrai ir literatūrai... kokią brangią kainą už tai sumokėjom“. Faktą, kad Baltarusijoje beveik nebėliko vidurinių mokyklų baltarusių kalba, Petkevičius tiesiai pavadiną „nusikaltimu“. Ir jis nepaliko jokio abejonės, kad toksai nusikaltimas vykdomas ir Lietuvoje. „Viskas prasidėjo nuo istorijos“, rašė jis. „Mes baigiam išguiti Lietuvos istoriją iš lietuviškų mokyklų, o kur tai veda, nesunku atspėti“. Tiesiai kreipdamasis į oficialiuosius istorikus, jis pareiškė: „Mes per daug įprotom šnekėti, kad mūsų praeitis buvo tamsi ir juoda, o dabartis — be galo šviesi. Tai profanacija!“

Petkevičius ragino prisiminti latvių Rašytojų Sąjungos pirmininką Janį Peterą, kuris sakė, kad „atėjo toks laikas, kai tėvynės nebegalima dalinti į buržuazinę ir tarybinę“. Tėvynė, kalbėjo Petkevičius, „yra viena, su viskuo, kas joje buvo gera ir bloga. Mes atsakingi už visą jos istoriją“.

Anot Petkevičiaus, „daugelis mūsų inteligentų ir rašytojų nori mylėti savo tėvynę, savo tautą ir už tai gauti ordinus. Taip retai kada būna. Už tėvynę reikia lipti ant kryžiaus!“

(Elta)

SUDARYDAMI TESTAMENTĄ

Nepamirškite „Europos Lietuvio“. Paremami vienintelį savaitraštį Europoje lietuvių kalba, užtikrinsite jo leidimą ateityje. Testamentu paskirti pinigai bus išmintinai naudojami lietuviškai spaudai.

P.B. Varkala

ORGANIZACIJOS VEIKLA

DBLS CENTRO VALDYBOS BENDRALAISKIS

Skyrių valdyboms, Organizacijoms ir Tarybos nariams

Metinis Suvažiavimas

Sekantis visuotinis DBLS Suvažiavimas įvyks 1988 m. balandžio 16-17 d.d. Lietuvių Namuose. Visi norintieji rezervuoti nakvynę prašomi pranešti B. Butrimui, Lietuvių Namų adresu.

Rotacine tvarka iš CV-bos atstiatydi-na J. Alkis ir Z. Juras. Iš DBLS Tarybos atstiatydi-na dariai. Kandidatus į DBLS organus galima siūlyti raštu ne vėliau kaip 14 dienų prieš Suvažiavimą, prisiunčiant siūlomo kandidato raštišką sutikimą, arba Suvažiavimui sutinkant, Suvažiavimo metu.

Skyrių valdyboms atskirai pasiuntėme 1988 m. nario korteles ir pilnateisųjų narių sąrašus. Prašome sąrašus patikrinti bei papildyti ir juos grąžinti CV-bos sekretoriui A. Vilčinskui.

Primename, kad skyriai prieš Suvažiavimą privalo sušaukti skyriaus narių metinį susirinkimą ir išrinkti skyriaus valdybą, revizijos komisiją bei skyriaus atstovus į Suvažiavimą. Prašome atsiųsti skyrių susirinkimų protokolus. Kviečiame visus skyrius siųsti atstovus į Suvažiavimą, nes tai parodo pritarimą organizacijai ir sustiprina DBLS veiklą. Jei būtų finansinių sunkumų, prašome kreiptis į CV-bą.

Suvažiavimo darbotvarkė

Suvažiavimo darbotvarkė išsiuntinėta su aplinkraščiu. Neskaitant eilinių DBLS reikalų, Suvažiavime bus priimti DBLS įstatų pakeitimai (nutarti pernai), ir renkami atstovai į PLB Seimą Kanadoje.

Rezoliucijos liečiančios DBLS įstatus bei santvarką turi būti pristatomos iš anksto, taip kaip įstatuose numatyta. Jas prašome siųsti CV-bai.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimas

Š.m. birželio 28-30 d.d. Toronte, Kanadoje, įvyks PLB Seimas. DBLS gali siųsti 5 atstovus ir CV pirmininką, arba įgalio-tą CV narį. DBLS taip pat gali siųsti savo valdybos pirmininką ar įgalio-tą narį. Prašome siūlyti kandidatus į PLB Seimo atstovus, kurie bus patvirtinti visuotiniame Suvažiavime.

Pasaulio Lietuvių Kultūros Kongresas

Kongresas įvyks Toronte prieš PLB Seimą. DBLS atstovaus CV pirmininkas ar įgalio-tas CV narys.

Politinė veikla

DBLS politinė veikla, kaip ir praeityje, daugiausia vyksta per ELG ir Baltų Tarybą. Prie politinės veiklos taip pat tek-tų priskirti Eltos Biuletenio Europinės laidos spausdinimą bei platinimą.

Planuojama pabaltiečių politinė konfe-rencija Europoje, kurioje bus derinama politinė veikla.

Yra palaikomi ryšiai su VLIKo ir Pa-saulio Pabaltiečių Santalkos atstovu Strasbourg.

Susirašinėjame su Europos Parlamento atstovais dėl rezoliucijų liečiančių Pabal-tijos Valstybių reikalus.

Skyrių pirmininkams, kurie domisi Bal-tų Tarybos veikla, pareikalavus bus siunčiami Baltų Tarybos posėdžių proto-kolai.

„Karo nusikaltėlių“ ieškojimas

Britų spaudoje kaskuriuose straipsniu-se apie karo nusikaltėlius yra apkalinti-mi pabaltiečiai pataikavimu naciams. DBLS pirm. J. Alkis šiuos kaltinimus pa-neigė per BBC televiziją. Baltų Taryba šiuo reikalu britų valdžiai bei spaudai, padarė pareiškimą. DBLS CV paruošė pa-vyzdinį laišką britų parlamento atsto-vams, kurį siunčiame kartu su šiuo „EL“ numeriu. Prašome juo pasinaudoti ir pa-rašyti savo apylinkės parlamento atsto-vui.

Pastebėta, kad „karo nusikaltėlių“ rei-ka-lu padaryti pareiškimai yra iškraipomi ir spaudoje pristatomi nesilaikant fak-tų. Todėl norintieji šiuo reikalu pareikšti sa-vo nuomonę spaudoje ar televizijoje yra prašomi to nedaryti bei advokato patari-mo.

Apie „karo nusikaltėlius“ atspaudintus straipsnius vietinėje spaudoje prašome pranešti CV-bai.

Kultūrinė veikla

Nuo sausio 1 d. E. Šova, rūpinasi litua-nistine veikla, Kultūrinės Veiklos Kom-i-sijos darbais bei lituanistinių mokyklų steigimu ir globa.

Skyriai prašomi peržiūrėti savo apy-linkės lituanistinio auklėjimo padėtį ir atsiųsti jaunų šeimų bei jaunimo sąrašus E. Šovai. Iš jų paaiškės esamos padėties vaizdas ir sudaromi planai ateičiai.

DBLS Ansambliui vadovauti pakviesta V. Gasperienė. Ansamblio šokėjai ruošia-si dalyvauti Šokių šventėje Kanadoje.

Graziai veikia Lituanistinė Londono Lietuvių Maironio mokykla Londone. CV

reiškia padėką jos vadovėms.

Britanijos Lietuvių Diena

Iki šiol nežinome kur ruošti tradicinį Tautos šventės sąskrydį. Kas norėtų są-skydį šiais metais suruošti prašome pra-nešti CV-bai.

Jaunimo Sąjunga

PLJ Kongresas Australijoje praėjo sėk-mingai, mūsų atstovai jau grįžo. DBLS ir CV dėkoja skyriams už pravestą aukų vajų, o nariams, klubams bei organizaci-joms už dosnumą.

N. Karosaitei grįžus Kanadon, DBLS valdybos pirmininko pareigas, iki sekan-čio Jaunimo S-gos Suvažiavimo, eina A. Blinstrubas. Pagal įprastą tvarką, jauni-mo pirmininkas kviečiamas dalyvauti DBLS CV posėdžiuose.

Bendravimas su tauta

Bendravime su tauta CV laikosi VLI-Ko ir PLB nutarimų: priimtini tik as-meniško pobūdžio susitikimai. „Vingio“ narių apsilankymas Lietuvių Namuose, kur jie buvo pavaišinti, buvo draugiškas lietuvių sutikimas, nepataikaujas oku-pantui ir nepažeidžias nei mūsų tikslų nei idėjų. Atsitrinka, kad į Britaniją atvykęs tautietis kreipiasi į Lietuvių Namus, pra-šydamas vienokios ir kitokios pagalbos.

CV mano, kad tai yra teigiamas reiškiny-s.

Sveikiname narius su Naujais Metais ir linkime ištvėmės mūsų organizacijos darbuose.

Centro Valdyba

NEKROLOGAS

A.A. AUGUSTAS DUMŠAITIS

Mirė seniausias lietuvių evangelikų liuteronų parapietis Vokietijoje Augustas Dumšaitis.

Augustas Dumšaitis buvo gimęs 1891 m. rugsėjo mėn. 19 d. Gudinės kaime, Marijampolės apskr. ir sulaukęs 96 m. ir 4 mėn. mirė 1988 m. sausio mėn. 22 d. Neunkirchen/Saar St. Joseph ligoninėje, senatvės išvargintas.

Pirmam pasauliniam kare kovojo prieš vokiečius ir pateko į nelaisvę. Buvo Ul-me belaisvių lageryje ir tik karui pasi-baigus grįžo atgal į Lietuvą.

1922 m. vedė Bertą Weissmanaitę iš Štrėlcų kaimo, Marijampolės apskr. Iš tos santuokos sulaukė trijų dukrų: Ros-witą, Elę ir Eugeniją.

1941 m. visa Dumšaičių šeima reprim-tri-javo į Vokietiją ir pateko į Kolbergo sto-tyklą Pomeranijoje. Po įpiliatinimo 1942 m. visa šeima grįžo į Lietuvą, kur gyveno ligi antro bėgimo 1944 m. savo ūkyje Gu-dinės kaime. Rummelsburge, Pomeranijo-je, Raudonoji Armija 1945 m. pagavo vi-šą šeimą ir 1946 m. grąžino atgal į Lietu-vą, nors turėjo Vokietijos pilietybę. Čia jie vėl apsisėjo savo ūkyje.

Augustas Dumšaitis savo gyvenime tu-rėjo tris pilietybes: Rusijos, Lietuvos ir Vokietijos. Visiems sakė, kad esąs lietu-vis. 1951 m. rusai visą šeimą išvežė į Si-birą, į Tomsko sritį. Jo žmona mirė 1953 m. Sibire ir ten palaidota. 1958 m. visi galėjo grįžti atgal į Lietuvą į Gudinės kaimą, bet jau ne į savo ūkį, bet apsi-stojo pas kaimyną.

1962 m. su dukra Roswita atvyko tre-čiu kartu į Vakarų Vokietiją ir apsigyve-no Wiebelskirchene/Saarlande, kur duk-tė Elė su savo vyru Šileriu jau gyveno nuo 1958 m. Trečioji duk-tė Eugenija su savo vyru Matulaičiu atvažiavo tik 1967 m. į Vokietiją ir apsigyveno tame pačiame mieste. Taip visa Dumšaičių šeima su žentais ir vaikais po ilgų klaidžiojimų surado pastovią vietą Saar krašte.

Palaidotas 1988 m. sausio mėn. 27 d. Wiebelskirchene kapinėse. Apeigas dviem kalbom atliko du kunigai: vietos kunigas Biederbeck ir kunigas Fr. Skėrys iš Mannheimo. Laidotuvėse dalyvavo 70 žmonių: artimieji, giminės ir draugai iš visos Vokietijos. Didžiausia jų dalis buvo kilusi iš Lietuvos. Ant kapo sudėta daug puikių vainikų ir gėlių. Visi dalyviai bu-vo dukrų ir žentų pakviesti į svetainę pietų, kavos su pyragais ir užkandžiais.

Velionis buvo susipratęs krikščionis ir visuomet lankydavo lietuviškas pamaldas Hamburg/Saar ir Wiebelskirchene. 1987 m. lapkričio mėn. 7 d. kunigas Fr. Skėrys aplankė Augustą Dumšaitį paskutinį kartą bute ir su juo bei giminėm šventė šventą Vakariene.

Ligos ir senatvės išvargintas bei gy-venimo vėtytas ir mėtytas, gyvenimo ke-lionėje iškentėjęs didelius vargus Sibire, ilskis, mielas Auguste, Viešpaties ramy-bėje, svetimoje žemėje.

Dukroms, žentams, anūkams bei pro-anūkams ir kitiems giminėms reikiu sa-vo giliausia užuojautą ir kartu su visais liūdžiu, netekęs ištikimo tėvynainio ir pa-rapičio.

evang. kunigas Fr. Skėrys

NIJOLEI SADŪNAITEI TRUKDO NUVEIKTI Į MASKVĄ

Vakarų pasaulio spaudos agentūros žiniomis kagebistai trukdė lietuvei žmogaus teisių gynėjai Nijolei Sadūnaitei nuvykti į Maskvą, kur tuo metu lankėsi tarptautinė žmogaus teisių gynbos orga-nizacijų atstovų delegacija. Nijolei Sadū-naitei papasakojo prancūzų agentūros „France Presse“ korespondentui, kaip jai pasisekė pabėgti nuo bandžiusių ją sulai-kyti civiliai apsirėngusių saugumo pareigūnų ir traukiniu iš Vilniaus išvykti į Maskvą. Ji taip pat pranešė žurnalistui, kad grupė lietuvių yra parašę atvirą laišką sovietų kompartijos generaliniam se-kretoriui Gorbačioviui, prašydami, kad sovietinė administracija Lietuvoje ne-trukdytų taikingai atžymėti Vasario 16-osios — Lietuvos nepriklausomybės šven-tę, norint ta proga padėti gėlių prie lie-tuvams ypatingos reikšmės turinčių pa-minklų Vilniuje ir Kaune. Apie nuotykin-gą Sadūnaitei išvykimą iš Vilniaus į Ma-skvą vakar ir šiandien taip pat pranešė Vatikano radijo dienraštis. Dienraštis šia proga primena, kad už religinės laisvės gynybą ir bendradarbiavimą Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikoje, Sadūnaite yra atlikusi jai paskirtą šešerių metų laisvės atėmimo bausmę — trejus metus yra kalėjusi lageryje ir trejus metus iš-buvusi tremtyje. Vatikano radijo dien-raštis taip pat primena, kad Sadūnaitei sugrįžus iš tremties į Lietuvą, ji pati ir jos artimieji buvo nuolat milicijos perse-kiojami, iškvičiami pokalbiams ir bau-ginami. Vatikano radijo dienraštis, galop, pažymi, kad Sadūnaitei yra parašiusi sa-vo atsiminimus apie lageryje ir tremty-ję patirtus išgyvenimus ir kad tie atsi-minimai buvo įvairiomis kalbomis at-spausdinti Vakaruose.

(VAT.R.)

DIDEJA ĮTAMPA LATVIJOJE

Latvių žmogaus teisių grupės Helsinki 86 vadovas Linards Grantins gruodžio 13 d. paskelbė atvirą laišką Vakarams, ku-riame jis tvirtina, kad brutalus susidoro-jimas su latvių demonstruotojais lapkri-čio 18 d. Latvijoje sukėlė „revoliucines nuotaikas“. Grantins paneigė, kad Latvi-joje vyksta „demokratizacija“. Jis per-spėjo, kad jeigu sovietinė valdžia neleis latvių tautai apsispręsti, gali prasidėti „terrorizmas ir kraujo liejimas“.

Gruodžio 6 d. Tiesoje buvo išspausdin-tas trijų TASSO korespondentų pasikal-bėjimas su Latvijos KP CK pirmuoju se-kretoriumi Borisu Pugo, kuris tvirtino, kad latvių Helsinkio 86 grupė „praktiškai suiro“, o Linards Grantins „viešai, per televiziją, paragino savo tautiečius neorganizuoti jokių anti-visuomeninių ak-cijų“. Į klausimą, kuo galima paaiškinti „mūsų ideologinių priešininkų domėjimą-si Latvija ir apskritai Pabaltijo respubli-komis“, Pugo atsakė, jog „jie vis dažniau gyvena iliuzijomis sugrąžinti ankstesnę santvarką jauniausiose šalies respubliko-se“.

Grantinio teiginius savaip patvirtino latvių rašytojų sąjungos pirmininkas Ja-nis Peters. Maskvos savaitraštyje Litera-turnaja gazeta jis pareiškė, jog Latvija turi gausiausią imigrantų skaičių Sovietų Sąjungoje. Daugelis tų ateivių pasižy-mi „vartojiška filosofija“, spekuliuoja ele-ktroniniais laikrodžiais, narkotikais ir ideologija. Vietos gyventojus jie pravar-džiuoja „aborigenais“ ir „buržuaziniais nacionalistais“. Latvių kalbos padėtis mo-kyklose esanti „katastrofiška“.

(Elta)

DEMONSTRACIJOS IR NERAMUMAI ESTIJOJE

Estijos spauda pranešė, kad lapkričio 7d. apie 3,000 estų demonstravo Parnu mieste, reikalaudami, kad būtų restau-ruoti laisvosios Estijos karių kapai ir paminklas. Paminklą sovietai susprogdino 1946 m., o kapai buvo sugriauti 1965 m. vasarą.

Estų KP dienraštis Rahva Haal iš-spausdino išsamų ir palankų straipsnį apie demonstraciją, vadindamas ją „de-mokratijos“ eksperimentu.

Estų savilaida informuoja, jog Keila miestelyje, prie Talino, kruvinai susirė-mė estų ir rusų jaunuoliai.

Kai Tartu miesto kapinėse buvo su-griauti sovietinių kareivių kapai, iš Mas-kvos buvo atsiųsta ypatinga komisija šiam įvykiui tirti. Spauda pradėjo uoliai smerkti „nacionalizmą“, o Tartu dienraš-tis Edasi buvo apkalintas „nacionalisti-nių“ straipsnių spausdinimu ir tuomi „chuliganizmu“ skatinimu. Vėliau paaiš-kėjo, kad vandalai buvo vietiniai rusai.

(Elta)

Lenkų Pareiškimas

70-ties m. Lietuvos valstybės nepriklau-somybės paskelbimo proga, primename ir pareiškiame:

— Pilnai remiame lietuvių tautos kovą už jos tėvynės laisvę. Su nuostaba ir pa-sigerėjimų stebime lietuvių, kurie neiš-gąsdinti sovietinės galybės ir nepalaužti represijų, toliau tęsia veiklą už žmogaus ir piliečio teises, už tautinės kultūros vys-tymą bei nepriklausomybės atgavimą. Mūsų giliu įsitikinimu, nepriklausoma Lietuva yra reikalinga Europoje.

— Esame taip pat įsitikinę, kad tik bendradarbiavimas vidurio-rytų Europos tautų tarpe, padaro jas pakankamai sti-priom, siekiant nuolatinių ir esminių laimėjimų. Paskutiniaisiais metais lietuvių-latvių-estų veikla, ypatinai 1987 m. be-precedentinė demonstracija tautiniam at-minimui trijose sostinėse yra mums pa-vyzdžiu sėkmingo žygiavimo kelio. Pa-gaidaujame visos vidurio-rytų Europos mastu tarptautinio bendradarbiavimo, dalyvaujant lietuviams ir lenkams, su-jungtų išsilaisvinimo noru. Tačiau šio rajono ateitį, matome ne tautų federaci-joje, bet europinės vienybės rėmuose, jau šiandieną statomos besivystančiose va-karuose laisvės sąlygose.

— Nenorime atgaivinti įvairius terito-rinius ginčus, kadangi nesusipratimai (konfliktai) vidurio-rytų Europos tautų tarpe ir visuomet juos atiduoda išorinių veiksmų valdymui. Vienintelis kelias nu-galėti praeities patyrimus būtų bendra deklaracija (pareiškimas) nepriklausomų lietuvių ir lenkų veiksmų („osrodek“ — centras), išsižadant visų pretenzijų, pri-pažįstant šiandienines sienas bei pilnai gerbiant tautinių mažumų teises, senos kultūros palikime, abiejuose kraštuose. Tik bendra, gera valia, nelaukiant vien-pusiškų žingsnių, įgalins išrišti proble-mas vieningu išlaisvinimo bendradar-biavimu.

Liberališkai — demokratiškai „Niepodie-

gosc“ (Nepriklausomybė) partija.

Periodinio leidinio „Nova Koalicja“ kolektyvas.

SAŽINĖS KALINYS SUSITIKO SU TARPTAUTINE DELEGACIJA

Pirmą kartą buvęs sovietinis sąžinės kalinys oficialiai dalyvavo tarptautinės delegacijos susitikime su sovietinės valdžios atstovais. Tai įvyko praėjusį trečia-dienį, kai Maskvoje besilankanti Tarptau-tinės Helsinkio federacijos delegacija su-sitiko su neseniai sovietinės valdžios įkur-ta komisija žmogaus teisių ir humanitari-niam klausimam. Sovietinės valdžios ko-misija po ilgų ir aršių ginčų buvo priversta sutikti, kad į Helsinkio Federacijos de-legaciją būtų įjungtas ir rusas kitamintis, buvęs sąžinės belaisvis Lev Timofeev. So-vietai dar bandė Timofeevui uždrausti posėdyje kalbėti, bet tarptautinei delega-cijai primygtinai reikalaujant, galop su-tiko, kad jis tartų trumpą žodį. Timofee-vas paprašė sovietinę komisiją, kad ji pa-sirūpintų tebekalinamų politinių belaisvių išlaisvinimu, pažymėdamas, kad jie buvo įkalinti dėl to, kad skelbė ir gynė tas pa-čias idėjas, kurias dabar viešai reiškia oficialūs sovietinės valdžios atstovai. Ti-mofeevas pagerbė sąžinės ir politinius kalinius, kurie asmeninės laisvės, o kar-tais net gyvybės kaina gynė žmogaus tei-ses ir rūpinosi, kad būtų pilnai įgyvendin-ti Helsinkyje prisiimti įsipareigojimai. Timofeevas įteikė sovietinės valdžios ko-misijai dviejų šimtų politinių belaisvių sąrašą, kurio originalą akademikas Sa-charovas sausio 15-ąją buvo asmeniškai perdavęs Gorbačioviui.

Sovietinės valdžios komisija susitikime su Tarptautinės Helsinkio federacijos de-legacija, tarp kita ko, pranešė, kad So-vietų Sąjungoje artimiausiu laiku per te-leviziją ir kitomis progomis bus pravesti vieši debatai žmogaus teisių klausimais.

Lietuviškos vestuvės

VASARIO 16-JI GIMNAZIJOJE

Pasaulio lietuvių kongresuose dalyvau-damas, šokdamas tautinius šokius, dai-nuodamas choruose, dalyvaujamas lietu-viškos organizacijose, lankydamas litu-anistines mokyklas jaunimas susidrau-gauja ir ne retai sukuria lietuviškas šei-mas. Tai viena didžiųjų tų sambūrių bei institucijų teigiamybė ir nuopelnas. Tur-būt daugiausia tokių nuopelnų galėtų pri-skaičiuoti Vasario 16 gimnazija. Daug jos buvusių mokinių ir mokytojų Vokietijoje ir kitur yra sukūrę lietuviškas šeimas. Vienas naujaušų tokių džiugų įvykių yra ir čia aprašomas.

Olga Šereikaitė yra gimusi Vokietijoje, o Eimantas Sakalauskas — Lietuvoje. Susitiko jie Huettenfelde, lankydamis mū-sų Gimnaziją, ir... susidraugavo. Drau-gystė virto meile, kuri tęsėsi, o baigus Gimnaziją juos atvedė prie altoriaus. Jau-nieji aukso žiedelius sumainė 1987 gruodžio 30 Huettenfelde evangelikų bažny-čioje.

Vedybos buvo ekumeninės, nes Olga — evangelikė, o Eimantas katalikas. Jau-nuosius visam gyvenimui sujungė ir pa-laimino abu Vasario 16 gimnazijos kape-lionai — kun. Fr. Skėrys ir kun. Jonas Dėdinas.

Kun. Fr. Skėrys savo pamoksle kalbėjo apie Dievo žodį, kviesdamas jaunuosius jį išklausyti. Dievo žodis užrašytas Bib-lijoje. Jis yra nepertraukiamas žmogaus ryšys su Dievu: Kūrėjas nuolat kalbina savo kūrinį savo žodžiu.

Kun. Jonas Dėdinas perskaitė apaštalo Pauliaus pamokymus vyrui ir žmonai, pa-

stebėdamas, jog santuoka yra sakramen-tas, kurį sukuria abu sutuoktiniai, o ku-nigai tik palaimina. Patarė kasdien su-kulti b. n. d. maldą, skaityti šv. Raštą, sekmadienį lankyti pamaldas. Visus su-tuoktųjų dalyvių kvietė būti ne tik pa-syviais liudininkais, bet ir padėti jaunie-siems išlaikyti čia duodamus pažadus.

Buvo giedamos lietuviškos giesmės, var-gunuojant Arvydai Paltinui.

Vestuvių puota vyko Gimnazijos val-gyklos salėje. Dalyvavo jaunavedžių tė-vai ir apie 70 buv. mokyklos ir kitų drau-gų bei svečių, daugiausia jaunimo.

Visiems pasisotinus, piršlys Ričardas Tendzegolskis išdrožė liaudiškais sąmo-jais išmargintą kalbą, keldamas į padan-ges jaunąjį. Sveikindamas jaunuosius, Gimnazijos kuratorijos valdybos pirmi-ninkas tėv. Alfonsas Bernatonis gyrė jų nusistatymą susirišti visam gyvenimui re-ligiškai ir teisiškai. Buv. Gimnazijos di-rektorius Vincas Natkevičius perskaitė savo poemą apie Olga, Eimantą bei tėvu-lį (dr. Šereiką). Svočia Janina Kaciuce-vičienė niekino piršlį ir gyrė savo pyra-gą bei jaunąją. Gimnazijos kuratorijos valdybos išdėdinkas inž. Jonas K. Valiū-nas linkėjo nepasimesti gyvenimo sūku-riuose, pasirūpinti prieaugliu Gimnazijai.

Linksmi bepuotaujant, dainuojant ir šokant (grojo Odenvaldo muzikantas var-gonėliais su įmantriais elektroniniais įtai-sais), nepastebimai laikrodžio rodyklė persirito į Naujų Metų išvakares. Pail-sėję, didelė dalis vestuvinių su jaunai-siais bei jų tėvais vėl susirinko į tą pa-čią salę sutikti Naujųjų Metų. J. L.

Iš kairės: kat. kunigas J. Dėdinas, Heyn Guenter, Heyn Anna Irena (Eimonto Sa-kalausko mamytė), jaunavedžiai: Eimantas Sakalauskas, Olga Sakalauskienė, gim. Šereikaitė, jos tėvas dr. Stasys Šereika, Ričardas Tendzegolskis, Ursula Šereikie-nė (dr. Šereikos žmona), Janina Kacincevičienė, už jos Vytautas Svilas ir visai dešinėj ev. kunigas Fr. Skėrys.

Sustokime ir pagalvokime...

Šių metų visuotinis Suvažiavimas vėl čia pat. Metai prabėga greit. Galvojant apie mūsų padėtį išeivijoje iškyla daug minčių ir daug abejonių. Norėčiau jomis pasidalinti su „Europos Lietuvio“ skaitytojais ir gal susilaukti komentarų ar kitų nuomonių.

Suvažiujame vieną kartą į metus. Pasišnekame, viens kitą pakritikuojame, pasibičiuojame ir vėl, patenkinti atliktu darbu, išsiskirstome iki kitų metų. Tokie dalykai kaip „malūno“ pardavimas, kelio pravedimas per Sodybos žemę, smulkūs DBLS įstatų pakeitimo reikalai užima visą atstovų laiką. Nors tai yra svarbūs reikalai, bet nėra svarbiausi. Tai lyg žodžių žaidimas — kuris mandriau pasakys.

Pagal gamtos dėsnius visų gyvenimas, ar tai senų ar jaunų, kasdien sutrupėja. Nors to niekas nenori pripažinti, bet tai yra nepakeičiamas faktas. Taip pat nepakeičiamas faktas, kad mūsų išeivija smarkiai retėja. Neramos mintys kyla: kas bus kai visai ji išretės? Ką mes turime, kas mus pavaduos? Kas toliau judins prislėgtos tėvynės išlaisvinimo klausimą?

Nemalonu prisipažinti, bet mes lietuviai tremtyje mažai parodėm atsparumo ir greičiau nutautėjome, negu kitos mūsų kaimyninės tautos. Klaidos buvo padarytos ir mes visi jas žinome. Bet tai jau praeję laikas. Pervėlu vienam kitą kaltinti, nes tuo nieko neatsieksime.

Turime sustoti ir pagalvoti. Nebegaliame važiuoti tuo pačiu vežimu ir grimsti vėl į tas pačias duobes. Padarytų klaidų nebeatitaisysime, todėl stenkimės nedaryti naujų.

Todėl siūlau šių metų Suvažiavimui rimtai sustoti ir pagalvoti. Užmirškime malūnus ir kaip tas Don-Kichotas, nebandykime vienas už kitą mandriau šnekėti.

Visą laiką tremtyje gyvenome ir veikėme užsidarę. Apie lietuvių išeivijos gyvenimą mažai kas girdėjo ir mažai kas žinojo. Mažai palaikėme ryšių su kitomis tautomis, o ypač su vietine, į kurią į pakrypo mūsų jaunesnioji karta. Senstant visų akiratis vis siaurėja. Prisimename tik tas geras, saulėtas nepriklausomo gyvenimo dienas. Ateičiai nenorime pažūrėti į akis. Bet turime. Turime keistis. Turime prisitaikyti prie šių laikų. Neužtenka slėpti galvas smėlyje ir laukti, kad viskas baigsis gerai. Turime grįžti į realybę.

O padaryti galime daug. Svarbiausias dalykas yra spauda. Kiek jaunimo skaito lietuvišką spaudą? Kiek skaito „Europos Lietuvį“. Jaučiu, kad nedaug. Net ir lietuviškai kalbantys jaunimas mažai skaito lietuvišką spaudą. Kodėl? Sako neįdomu — vien tik politika. Ar nereikėtų įvesti daugiau jaunimui tinkamų skyrių. Bet tai tik maža dalis problemos. Daugumas mūsų čia gimusios kartos lietuviškai nekalba. Gal ne vienas pasakys, jeigu nekalba, tai tokių mums ir nereikia. Jeigu taip galvosime, tai jau dabar galime užsidaryti savo „kromą“ ir apie ateitį negalvoti, nes jos jau nebėra. Išėjus būtų mūsų spaudoje įvesti didelį skyrių anglų kalba. Spausdinti tokius dalykus, kurie patrauktų jaunesnę kartą. Tokio skyriaus įvedimas yra neišvengiamas. Kitaip mūsų spauda numirs senatvės liga.

Atgyvinti mūsų jau prigėsusius minėjimus. Nors ir gražios mūsų tradicinės dainos ir mielos mums, bet jaunimui jos nevisos patinka. Jie nori smagesnių. Jaunimas mėgsta šokti, mėgsta judėti, mėgsta gyvumą. Turime priimti naujesnes, moderniškesnes dainas. Nusibodusios paskaitos, užtrunkančios po pusę valandos ar net ir ilgiau ir vis apie tą patį, metai iš metų, jau ir mums įgryso, o ką kalbėti apie jaunimą. Su gera paskaita jaunimo nepritrauks. Ar negalime pakeisti mūsų minėjimų stilių. Pradėti ne oficialia dailimi, ne taip įtemptai, ne taip oficialiai. Padaryti kaip „vakaronę“, o dalį oficialios programos ir pasirodymus padaryti sėdint prie staliukų, o ne eilėse.

Lietuvių kalbos mokymas. Turime labai gražią mokyklėlę Londone, kuri atrodo stipriai veikla. Žinoma, Londone yra daugiau lietuvių, jiems lengviau. Daugiau vaikų — daugiau mokytojų. Neužmirškime, kad visuose šios salos kampuose gyvena lietuviai. Kur yra jaunų, ten yra ir senų. Senesnieji galėtų padėti daugiau pastangų pamokinti jaunimą. Kalbos perkeltis mėnesius neįmoksi, bet susipažinus su Lietuvos garbinga praeitimi, labiau norisi būti lietuviu. Gal tai paskatins ir daugiau mokytis lietuvių kalbą. Reikia raginti lietuviškai kalbantį jaunimą, kad tarp savęs kalbėtų lietuviškai. Lietuviškai kalbantieji turėtų duoti pavyzdį kalbėdami lietuviškai. Rengiamose „vakaronėse“ reikia nors dalinai naudoti lietuvių kalbą. Bent bus jaučiama, kad lietuviškumas su savo gražiomis tradicijomis yra gyvas, ne svajonė, bet realybė.

Turime žiūrėti į ateitį. Į artimesnį bendravimą su jaunesniaisiais, kad jie mus ge-

riau suprastų, o mes juos geriau suprastume. Neturime apsitverti tvora, kad niekas nepriėtų ir, kad mes niekur neišeitume.

Tai tokios mano mintys — pasiūlymai pagaltvoti, pasvarstyti ateinančio suvažiavimo atstovams. Tai realybė, kuriai turime tiesiai pažūrėti į akis. Siūlyčiau pasisakyti „Europos Lietuvyje“, prašyčiau diskutuoti. Pateikti rezoliucijų. Šiuos reikalus reikia bendrai spręsti.

H. Gasperas

Skaitytojų laiskai

Didžiai Gerbiamieji!

Kažin kas klaidingai painformavo Tamstas apie a.a. Jeromimo Cicėno mirties vietą, kad „Europos Lietuvio“ 1988. I.13, Nr. 2, „Mirusiųjų“ skyriuje rašoma: „1987 m. spalio 21 d. Kanadoje mirė Jeromimas Cicėnas...“

A.a. J. Cicėnas mirė JAV, Iowa valstijoje, Sioux City mieste. Ten ir palaidotas. Reiškiu tikrą pagarbą

A. Dundulis, JAV

Mieli Tautiečiai!

Nors labai nemalonu, bet reikalus verčia pranešti ir paprašyti, kad daugiau man nebepsiuntinėtumė to mielo „Europos Lietuvio“.

Paskutiniuoju metu, į mano amžiaus galą, mane užklupo įvairios nelaimės, artimųjų ir mano paties sveikatingumo sunegalavimai.

Vienintelis mano pageidavimas beliko, kad galėčiau ramiai apleisti šios žemės paviršių išvengiant didžiųjų skausmų. Su geriausiais linkėjimais Jūsų planingai Lietuvių veiklai.

Jūsų Jonas Salys, JAV

Gerb. Redaktorium,

Turiu Tamstai pranešti, jog aš dėl susilpnėjusių akių atsisakau „Europos Lietuvį“ prenumeruoti 1988 m.. Esu 87 metų amžiaus, todėl man yra sunku skaityti „E.L.“, kurio raidės yra smulkios ir jų spalva blanki.

Iki šios dienos 1987 m. nesu gavęs šių „E.L.“ Nr. 13, 37, 43, 44 ir 47. Jų man atsiųsti nebereikia.

A. Pračkus, Vokietija

„Europos Lietuviai“,

Mes džiaugiamės kiekvienu atskrendančiu „Europos Lietuvio“ numeriu.

Anastazija Tamošaitienė ir Antanas Tamošaitis, Kanadoje

Gerbiamas Redaktorium,

Siūčiu 30 dol. vertės čekį, kaip prenumeratos mokėstį už žurnalą EUROPOS LIETUVIS 1988 metams.

Su pagarba,

Konsulas, Voldemaras Kančas, JAV

Red. Pastaba: Voldemaras Kančas yra Sovietų Socialistinių Respublikų Ambasados Konsulas Washingtone.

Lenkų žurnalas ABC 5-1987 talpina pasikalbėjimą su vienu lenku gyvenančiu Vilniuje (jo pavardės žurnalas nemini): „Jeigu nebūtų tos sienos“, apie lenkų padėtį ir jų santykius su lietuviais dabartinėje Lietuvoje.

Kadangi tų mūsų kaimynų samprotavimai turėtų dominti mus visus, čia pateikiu santrauką to pasikalbėjimo, laisvai išversto iš lenkų kalbos, be komentarų ar papildymų:

Anot to lenko, dabar Vilniuje gyvena maždaug devynios dešimtys tūkstančių lenkų. Jis sudaro 18 procentų visų Vilniaus gyventojų. Iš viso Vilniuje ir Vilniaus krašte yra apie tris šimtai tūkstančių lenkų. Tačiau jų dauguma yra kaimiečiai. Beveik visi miesto ir kaimo inteligentai lenkai išvažiavo po karą į Lenkiją. Apie kaimiečių lenkiškumą galima spręsti tikrai iš to, kad jų pasuose tautybė yra įrašyta „Lenkas“, bet namie jie kalba, kaip jie patys sako, „paprastai“ (po prostemu). Ta jų kalba yra daugiausia panaši į baltgudžių negu į lenkų kalbą.

Inteligentų lenkų skaičius Lietuvoje yra labai mažas. Yra lenkai mokytojai lenkų mokyklose, ir kiek inžinierių ir gydytojų. Jauni kunigai daugiausia kalba blogai lenkiškai ir, be to, daugelyje parapijų jauni kunigai jau yra lietuviai. Jaunuoliams, baigsiems lenkų mokyklas, sunkoka patekti į aukštesnes mokyklas. Galima laikyti egzaminus lenkiškai, bet lietuvių egzaminavimo komisijos nenoriai žiūri į lenkus norinčius patekti į universitetus.

Vilniaus Pedagoginis Institutas turi lenkų fakultetus ruošiančius mokytojus lenkų mokykloms. Bet tų lenkų studentų dauguma neturi lenkų inteligentų tradicijų. Jie yra, taip sakant, pirmos kartos inteligentai ir jų tautinė sąmonė nėra stipri. Pavyzdžiui, vienas lenkas gydytojas kalba su savo žmona, kuri taip pat yra lenkė, namie lietuviškai ir jų sūnus jau yra lietuvis.

Pagaliau, tas mažas inteligentų skaičius neturi įtakos likusiai lenkų tautinei mažumai, kuri pasiduoda rusinimui. Intelligentai lenkai dažnai sulietuvėja, bet nesuruseja.

Rusai neremia lenkų kultūrinės veiklos, matyti, bijodami, — nerami Lenkija yra čia pat ir gali įgyti šalininkų tarp susipratusių lenkų. Be dviejų lenkų mokyklų Vilniuje, ten yra mišrios mokyklos, kur dėstomos lenkų, lietuvių ir rusų kalbos, bet tos mokyklos yra labai patogios sovietų režimui, nes ten galima vaikus maitinti. Ten jau nėra lenkiškos dvasios. Yra lenkų kalbos pamokos, bet viskas kita yra rusiškai ir rusų nuotaika vyrauja tose mokyklose.

Lenkų kino filmai rodomi Lietuvoje labai retai. Lenkų televizija Vilniaus nepasiekia — per toli. Bet Kaune ją galima matyti ir ji ten labai populiari. Kai kurie lietuviai net mokosi lenkiškai, kad suprastų kas joje rodoma. Ypač vakarų filmai rodomi lenkų televizijoje traukia žiū-

Lietuvių — Lenkų santykiai

rovus. Jei kas svečiuojasi Kaune, jo pažįstami visuomet pakviečia žiūrėti lenkų televizijos. Vakaru radijo stotys, transliuojančios lenkiškai, taip pat labai populiarios, bet jos kartais blogai girdimos.

Palyginant Lietuvą, Baltgudiją ir Ukrainą, lenkų padėtis yra geriausia Lietuvoje. Tuoj po karo lietuviai nenorėjo, kad visi lenkai išvažių į Lenkiją, nes jų vietoj atvykdavo rusai. Ir dabar Vilniaus krašte beveik nėra lietuvių kaimo gyventojų ar ūkininkų. Lenkų kaimo gyventojus pakeitė rusai. Lietuvoje lenkams geriau taip pat dėlto, kad čia yra lenkų mokyklos, yra bažnyčios su lenkų pamaldomis ir, pagaliau laikraštis „Czerwony Sztandar“, leidžiamas Vilniuje, yra vienintelis lenkų kalba laikraštis Sovietų Sąjungoje.

Paprasti lenkai daugiau rusėja negu inteligentai, nes jie kalba „po prostemu“ ir ta jų kalba yra artimesnė rusų negu lietuvių kalbai. Jiems lengviau mokytis rusiškai negu lietuviškai. Jie daugiausia siunčia savo vaikus į rusų mokyklas. Jie labai mažai susiduria su lietuviais, nes kaimuose netoli Vilniaus lietuvių beveik nėra. Yra daug rusų ir jų skaičius didėja. Daugiausia rusų yra tarp darbininkų. Bažnyčia remia lenkiškumą tikrai tuo, kad kai kuriose bažnyčiose yra lenkiškos pamaldos. Propaguoti lenkiškumą bažnyčia neturi jėgos, o kunigai visko bijo. Lenkams, kurie nemoka lietuviškai, labai sunku patekti į kunigų seminariją Kaune.

Visi lenkai buvo labai patenkinti Solidarumo veikla. Lietuviai labai domėjosi viskuo kas darėsi Lenkijoje. Kai Solidarumo eksperimentas nepavyko ir karo stovis buvo įvestas Lenkijoje, Lietuvoje trūko maisto produktų ir sklido gandai,

kad tai buvo surišta su pagalba Lenkijai. Žmonės eilutės kalbėjo, kad lenkai nenori dirbti ir dėlto Lietuva ir Sovietų Sąjunga turi juos maitinti. Žinoma, tie gandai buvo skleičiami, kad sukeiti nenorą Lenkijai ir Solidarumui, bet daug lietuvių tiems gandams tikėjo. Daug žmonių manė, kad Lenkija nukentės nuo Solidarumo, tuo labiau, kad viename drabužių fabrike netoli Vilniaus buvo suvamos lenkų kariškos uniformos.

Lenkų — lietuvių antagonizmas vis egzistuoja, bet dabar yra daug silpnėsni negu anksčiau. Toji neapykanta, lenkams įkalta nepriklausomybės laikais, nepasitebima tarp jaunų žmonių. Pagaliau, dabar negalima viešai rodyti nenoro ar neapykantos lenkam — tai būtų buržuazinis nacionalizmas. Bet izoliacija yra. Net tarp jaunų žmonių yra maža lietuvių lenkų draugavimo ir kontaktų. Paprasti lenkai nėra suinteresuoti lietuvių kultūra ar kalba. Žinoma, lenkai norėtų, kad Vilnius priklausytų Lenkijai, bet daug jų jau dabar žiūri į jį, kaip į istorinę Lietuvos sostinę.

Lietuviai — maža tauta — bijosi lenkų įtakos. Jie bijo, kad lenkų kultūra galėtų dominuoti ir sunaikinti lietuvių kultūrą. Nors lenkai ir lietuviai turi bendrą priešą — rusus — ir tai turėtų juos jungti, to nėra. Lietuviai, nors bijosi rusų, nenustoja bijoti lenkų.

Lenkų — lietuvių bendradarbiavimas Lietuvoje beveik neįmanomas. Lietuviai jo nenori. Rusai taip pat to nenori ir jie to neleidžia. Be to, yra siena: ta matoma siena tarp Lietuvos ir Lenkijos ir ta nematoma, bet jaučiama siena tarp lietuvių ir lenkų Vilniaus krašte.

J.B.

ISTORIJA IR MOKYKLA

Gruodžio 2 dieną LTSR rašytojų sąjungoje įvyko partinis susirinkimas, kuriame buvo diskutuota ši tema. Istorijos vadovėlių vidurinėms mokykloms rašymo, istorijos dėstymo ir pagarbos istorijai ugdymo klausimus svarstė švietimo ministras V. Spurga, švietimo darbuotojai, istorikai, rašytojai, literatūros kritikai ir partijos CK kultūros skyriaus vedėjas J. V. Paleckis.

Istorija rūpi visiems todėl, kad ji yra vienas svarbiausių šaltinių pasaulėžiūrai ugdyti, — kalbėjo rašytojas V. Radaitis. Istoriografinės koncepcijos, nori to kas ar nenori, visad pagrįstos pasaulėžiūra. Todėl nėra ir turėtų būti „grynos“, objektyvizuotos istorijos. Bet blogai, kai istorijos mokslas yra vulgariai politizuojamas. Istorikas R. Vėbra pateikė pavyzdžių, kaip nuo 1945 metų buvo siaurinama bei išskraipoma tautinio atgimimo sąvoka Lietuvos TSR istorijos kurso programose ir vadovėliuose. 1985 m. „Šviesa“ išleido Lietuvos TSR istorijos chrestomatiją mokytojams — joje nėra nė vieno dokumento, nė vieno žodžio apie

tautinę priespaudą Lietuvoje carizmo laikais, apie lietuvių tautinį atgimimą, lietuvių kultūrą. Tokios „baltos dėmės“ atsiranda ne vien tik mokyklai skirtuose leidiniuose.

Susirinkime visa kalba sukosi apie gimtojo krašto istoriją, kuri ilgus metus buvo, galima sakyti, išbraukta iš jaunosios kartos auklėjimo. Tai savaime suvaidino neigiamą vaidmenį. Visi sutiko, kad, norint sužadinti dėmesį istorijai, reikia ją daryti įdomią. Istorikas R. Batūra nurodė, kad lietuviai atsilieka nuo sąjunginės istorikų darbų krypties. Pavyzdžiui, rusai rengia buržuazinio filosofo V. Solovjovo raštų leidimą. „O kur mūsų T. Narbutas ir kiti istorikai?“ — paklausė R. Batūra. O kokius kryžiaus kelius pereina lietuvių istoriko parašytas vadovėlis? — pasakojo rašytojo V. Bubnys. — Jis privalo būti išverstas į rusų kalbą, keliolikos komisijų apsvaistytas, aprobuotas, ir tik paskui parašomas lietuviškai... Ar šiame jo kelyje nereikėtų daugiau viešumo, ar nereikėtų prisiminti konstitucinių teisių...

Vokietijos Lietuviai

(tęsinys)

Mirus kun. Šarkai, pamaldų laikyti į Luebecką atvyksta kun. Bunga, po kurių susirenkama pasikalbėti ir pasivaikinti suneštiniais valgiais. Pasveikinami nariai jubiliejų progomis. Vasario 16 gimnazijos berniukų bendrabučio statybai surinkta 1.000 DM ir jo pašventinimo proga įteiktas vytiš, kun. V. Šarkos antkapui — 600 DM, įsigytas radijo-kasėčių magnetofonas.

VLB Saaro krašto apylinkės pirmininkas Algirdas Palavinskas: 30 narių, bet į renginius susirenka apie 100 tautiečių. Gegužų surengta Motinos diena. Rudenį kun. Fr. Skėrys atvyksta pamaldų laikyti ir atveža meninę programą. Nėra jaunimo.

VLB Mainzo apylinkės reikalų vedėjas Alfonsas Miškelevičius: 22 nariai. Solidarumo įnašus susimoka 12 ir dar paaugukoja INFORMACIJOMS leisti. Niekas nesutinka įeiti į LB apylinkės valdybą.

Vokietijoje veikia tik viena lituanistinė mokyklėlė su 6 mokiniiais Muenchene, vadovaujama Alinos Grininienės. Ji rašo: vaikai susirenka neperodidžiai šeštadieniais. Mokomi dainų, eilėraščių, žaidimų, ruošia menines programėles. 5 vaikai gerai skaito ir rašo lietuviškai. Knogos bei vadovėliai gaunami iš JAV-bių. Kalėdų eglutei čekį atsiunčia BALFas.

Algirdas Palavinskas vadovauja ir Lietuvių kultūros draugijai. Jis informuoja: Draugijai priklauso 40 narių. Pora metų LKD rengė suvažiavimus kartu su Vokie-

tijos LB darbuotoju suvažiavimais Huettenfelde, pateikdama kultūrinę bei meninę programą. Šiomet kultūrinį savaitgalį suruošė Bad Godesberge. Mano, kad Vokietijoje per daug lietuvių kultūrinių būrelių.

Lietuvių šalpos draugijos LABDARA išdėdina Arminas Lipšys perskaitė pirmininkės Žinos ir garbės pirmininko Jono Glemžų pranešimą ir perdavė jį sveikinimus. Apžvelgusi pasaulio politikos padėtį ir jos įtaką Lietuvai, Z. Glemžienė praneša, kad LABDARA remia lietuvišką moksleiviją, ypač Pietų Amerikoje bei Lenkijoje ir daro žygius savo veiklai ten įteisinti.

Zodžiu A. Lipšys informavo, jog sausi buvo surengtas Jono Glemžos šimtmetinio jubiliejaus minėjimas Huettenfelde ir ta proga gauta daug aukų.

Vida Sabienė apibūdino Vokietijos lietuvių moterų klubų federacijos veiklą. Yra 7 klubai, iš kurių tik Hamburgo ir Romuvos su savo energingomis pirmininkėmis T. Lipšiene ir Eug. Luciene reiškiasi gyvyne veikla. Romuvoje šiemet surengtas šaunus Motinos dienos minėjimas ir susirinkimas su dr. Arnault paskaita apie grožį ir sveikatą. Visoms Romuvos klubo narėms užsakyta MOTERS žurnalas.

Perskaityta Pabaltiečių santalkos biuro Strasburge vedėjo Algio Klimaičio sveikinimo telegrama.

Per diskusijas Vokietijos LB valdybos reikalų vedėjas ir INFORMACIJŲ redak-

torius J. Lukošius kvietė darbuotojus uoliau rinkti LB solidarumo įnašus ir rašyti INFORMACIJOMS apie savo veiklą. Atsirado įvairių siūlymų. Buvo pageidauta, kad nario mokesčius rinktų Vokietijos LB valdyba ir nemokančius šalintų iš LB ir kt. Taip pat pageidauta, kad VLB apylinkių vadovai bei VLB valdybos įgaliotiniai palaikytų glaudesnius ryšius su nariais, kad pasistengtų atgauti merdinčias LB apylinkes Solingene, Wuppertaly, Bielefelde, Osnabruecke ir kitur.

Daug kalbėta apie lietuvių kalbos vartojamą bei dvikalbiškumą LB. Po ilgesnių svarstymų vienbalsiai priimtas šis „Vokietijos LB darbuotojų suvažiavimo 1987 lapkričio 13-15 pageidavimas“. Jame sakoma: „Paskutiniu laiku stiprėja tendencija nuvertinti lietuvių kalbos reikšmę lietuvių išlaikymui išeivijoje. Pavyzdžiui, vis daugiau naudojama svetima kalba lietuvių posėdžiuose ir kituose lietuviškuose renginiuose. Teigiama, kad lietuvis gali būti lietuvių ir be lietuvių kalbos ir t.t.

Kadangi lietuvių išlaikymas neįmanomas be lietuviškos kultūros puoselėjimo, o lietuvių kalba yra vienas lietuvių kultūros pagrindų, tai ir lietuvių be lietuvių kalbos sunyks. Todėl prašome Pasaulio LB valdybą prieštintis šiai tendencijai ir rūpintis pirmiausia lietuvių kalbos išlaikymu išeivijoje“.

Gyvai svarstytas ir Romuvos pilies atstatymo finansavimo planas. Pagal jį lietuviams reikia surinkti pusmilijoną DM. Vokietijos LB tarybos prezidiumo pirmininkas tėv. Alf. Bernatoniš siūlė, kad

kiekvienas Vokietijos lietuvis atstatomaję pilį įdėtų ar po duris, ar po langą, ar bent po plytą įmūrytų. Renginiai neša labai mažą pelną arba jokių. Dar kiti siūlė užkalbinti Lietuvoje buvusius vokiečius, tarp kurių yra daug mums palankių žmonių. Pirmininkas dipl. inž. J. Sabas atnešantį mėnesį vyksią į JAV-bes. Jis žadėjo pasibelsti į tenyksių lietuvių organizacijų duris ir atskirų asmenų kišenes. Sutelktina grupė lietuvių spaudoje rašančių tautiečių garsinti aukų rinkimo vajų. Jei lietuviai neįstengs surinkti mūsų daliai skirtų tūkstančių, nustos vokiečių vyriausybės žadėtų milijonų.

Po vakariinės LB darbuotojų klausėsi mokinių surengto Maironio minėjimo ir žiūrėjo filmą apie Lietuvos krikštą 600 metų jubiliejus iškilmes Romoje. Ištraukas iš Maironio kūrybos ir apie Maironį skaitė Petras Babeckas, Raimundas Laurinavičius, Darius Česonis, Tomas Valodka, Vilija Bijūnaitė, Daina Skrupskytė, Silvija Ruplėnaitė, Ginta Daugelytė, Daiva Meyer, Iveta bei Elena Tesna. Grojo Kazys Motekaitis smuiku ir Anskė Lepaitė fleita. Iš klausytojų eilių spontaniškai pakilusi neseniai iš Lietuvos atvykus mokyti. Kumpienė, rašikiai padėklavavo apie vasaros vakarų tėviškėje.

Vėliau LB darbuotojai leido vakarą girkšnodami V. Federavičiaus užsakytą vėlynę ar vaisvandenis, dainuodami ir šokdami kartu su mokiniais, grojant R. Gasiūnui su sūnumi.

Iš tolimesnių vietovių atvykę pasiliko nakvoti. Sekmadienio rytą dalyvavo vėliavos pakėlimo, mokinių pamaldose ir tik po pietų išvažinėjo namų.

(VLB Informacijos)

EUROPOS LIETUVIS

LITHUANIAN WEEKLY
Printed and Published in Gt. Britain
by the Lithuanian House Ltd.
2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT.
Tel. 01-727 2470
FAX Nr. 01-727 3045
Telex Nr. 261947 SOS G.
Registered as a Newspaper at the Post Office.
Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga
ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė.
Prenumeratos kaina metams:
D. Britanijoje — 17 svarų;
Užsienyje — 20 sv. (oro paštu).

Kronika

KAS—KADA—KUR

Vasario 21 d. — Pagrindinis Vasario 16-tos minėjimas Londone.

Vasario 20 d. — Centrinis Vasario 16-tos minėjimas Huetttenfelde, Buergerhause, Vokietijoje.

Vasario 27 d. — Vasario 16-tos minėjimas Nottinghame.

Kovo 27 d. — balandžio 10 d. — Velykų atostogos Vasario 16 gimnazijoje.

Balandžio 16-17 dienomis — DBLS-gos ir LNAAB-vės suvažiavimas Londone.

Balandžio 23-24 d.d. — baltų savaitgalis Cathorpe (Baltic weekend).

Balandžio 30 — gegužės 1 d.d. — Motinų pagerimas ir skautų-čių savaitgalio stovykla Manchesterioje, lietuvių socialinio klubo patalpose.

Gegužės 29-30 d.d. — pavasario Lithex Sodyboje.

Birželio 27 — liepos 11 d.d. — atostogos Nidos spaustuvėje.

Liepos 9-24 — Lietuvių vaikų vasaros stovykla Huetttenfelde, Romuvoje. Su vaikais galės vasaroti ir tėvai.

Liepos 23 — 30 d.d. — 39-toji tradicinė skautų, skaučių metinė stovykla Lietuvių Sodyboje.

Liepos 31 — rugpjūčio 7 — 35-ji Europos lietuviškųjų savaitė Vasario 16 gimnazijoje, Romuvoje: Lituanisches Gynasium, 6840 Lampertheim 4—Huetttenfeld.

Liepos 31 — rugpjūčio 7 d.d. — 35-ji Europos Lietuviškųjų Studijų Savaitė, Vokietijoje, Vasario 16-sios Gimnazijoje.

Rugpjūčio 14-24 d.d. — Tautinė Skautų stovykla Klevelande, JAV. (Iš Britanijos vyksta 14 atstovų).

Spalio 14-16 d.d. — Lietuvių kultūros instituto suvažiavimas ir mokslinė konferencija Romuvoje.

AUKOS TAUTOS FONDIUI

J. Gudynas — 100 sv.

V.K. — 50 sv. ir 14 akcijų.

J.M. Lūdžius, J. Tamulaitis ir N. Butkus — po 20 sv.

A. Buzas — 15 sv.

V. Remeikis, J. Bardzil, J. Orentas, Z. Sledžiauskas, J. Gudaitis, Regina Grupiljonas, V. ir M. Žemaičiai, B. ir P. Voveriai — po 10 sv.

J. Pipynė, A. Ašmėga, V. Motuza ir J.L. — po 5 sv.

J. Porutis ir Pr. Milašius — po 3 sv.

Visiems aukojusiems nuoširdžiai dėkoja

TFA D. Britanijoje

TAUTINĖS PARAMOS FONDIUI

AUKOJO

P. Rakauskas — 5 sv.

Už auką nuoširdžiai dėkoja

TPF Valdyba

Londonas

A.A. JURGIS MORKUS

Vasario 9 d. Londone mirė, čia gimęs Jurgis Morkus, 69 m. Laidotuvės vasario 17, Pelenų dieną, 2.30 val. iš Lietuvių bažnyčios. Liko žmona ir duktė Danutė-Gaston su šeima.

PAIESKOJIMAS

Ona Pečkaitė-Bukauskienė Lietuvoje ieško savo brolio Jurgio Pečkaitės, gimusio 1914 m. Jis gyveno Marijampolės apskrityje ir dirbo mašinistu prie Jūrės stoties. Iš Lietuvos išvyko 1944 m. Pranešti: J. Andužiui, 1 Lake Road, Chichester, W. Sussex PO19 2ND.

SVARBUS POSĖDIS

Vasario 14 d. Lietuvių Namuose, Londone, susirinko DBLS-gos, LNAAB-vės ir DBLS-gos valdybų atstovai pirmam posėdžiui.

Buvo svarstomas jaunimo-senimo bendradarbiavimas lietuviškos veiklos eigoje, skirtumai, trūkumai, būdai pagyventi lietuvišką veiklą bei pasiruošti 21-ajam šimtmečiui.

Dienotvarkės pagrindu buvo A. Vilčins-

Vienoj skiltyje idėto skelbimo kaina 6.00 sv. už colį. Didesni skelbimai atitinkamai brangiau.

Už laikraštį kieno nors spausdinamųjų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesilima atsakomybės.

Redaguojama redakcinis kolektyvas.

Redakcija rankraščius taisy ir trumpina savo nuožiūra.

Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto dėl to nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne būtinai redakcijos ar leidėjo nuomonę.

ko paruoštas diskusinis projektas „DBL S-ga 21-me šimtmečiu“.

Sekantis jaunimo-senimo posėdis šaukiamas kovo 20 d.

Manchesteris

DBLS MANCHESTERIO SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Sausio 23 d. DBLS Manchesterio skyrius turėjo M. lietuvių klube metinį visuotinę narių susirinkimą, kurį atidarė skyr. sekr. S. Lauruvėnas ir, po įžanginio žodžio, paprašė visų tylos minutę pagerbti mirusius skyriaus narius ir neseniai mirusį skyr. pirm. A. Jalovecką. Pirminkauti pakvietė A. Podvoiskį, sekretoriauti Ald. Podvoiskienę. Į mandatų komisiją išrinkti K. Jankus ir J. Šablevičius.

Iš padarytų pranešimų paaiškėjo, kad skyriaus valdyba metų bėgyje surengė Vasario 16 ir Tautos šventės minėjimus, dalyvavo išvežtųjų minėjime Mostono kapinėse prie lietuvių paminklinio kryžiaus ir pravedė rinkliavą Vasario 16 gimnazijai. Su organizacijomis sugyvenimas buvo geras. Skyriaus finansinis stovis nėra blogas, bet reikia ieškoti būdų, kaip pagerinti išd. stovį.

Per slaptus balsavimus išrinkta valdyba, kurią po pasiskirstymo pareigomis, sudaro: pirminkas — A. Podvoiskis, sekretorius — S. Lauruvėnas, išdininkas — A. Jakimavičius. Kandidatas — J. Duoba. Revizijos k-siją sudaro: V. Paulauskas (pirminkas), V. Rudys ir J. Šablevičius.

Atstovu į DBLS-gos suvažiavimą Londone balandžio 16-17 d.d. išrinkta Aldona Podvoiskienė.

Šiais metais numatyta praveisti naujų narių verbavimą, surengti aplinkinių skyrių pabendravimą M. lietuvių klube ir pagyventi skyriaus veiklą.

Naujai valdybai linkime sėkmės.

RAMOVENŲ SUSIRINKIMAS

Sausio 16 d. L.K.V.S-gos „Ramovės“ Manchesterio skyrius turėjo M. lietuvių klube visuotinę metinį narių susirinkimą, kuriame valdyba ir Revizijos k-sija padarė pranešimus, išrinko valdybą 1988-tiems metams ir išnaginėjo skyriaus reikalus.

Susirinkimą atidarė ramovėnų skyr. pirm. K. Murauskas, kuris po įžanginio, paprašė visų tylos minutę pagerbti mirusius skyriaus narius. Pirminkauti pakvietė H. Vainėkį, sekretoriauti A. Vigeliską. Į mandatų komisiją išrinkti A. Rimeikis, A. Pupelis ir K. Pažėra.

Iš padarytų pranešimų paaiškėjo, kad valdyba praėjusiais metais surengė N. Metų sutikimą, dalyvavo išvežtųjų minėjime Mostono kapinėse, surengė Dariaus ir Girėno ir Kariuomenės šventės minėjimus ir padėjo vainiką Mostono kapinėse prie lietuvių paminklinio kryžiaus. Su organizacijomis sugyvenimas buvo geras. Iždo stovis patenkinamas.

Per slaptus balsavimus išrinkta valdyba, kurią, po pasiskirstymo pareigomis, sudaro: pirminkas — K. Murauskas, vicepirminkas — H. Silius, sekretorius — H. Vainėkis, išdininkas — A. Jakimavičius. Revizijos k-sija: S. Lauruvėnas (pirminkas), V. Motuza ir A. Podvoiskis.

Einamuose reikaluose nutarta užsakyti žurnalą „KARI“ ir pakelti nario mokestį iki 1 svaro metams. Be to, praveista rinkliava Kanadoje Šaulių Sąjungos statomam laisvės paminklui. Susirinkimas baigtas sugiedant Lietuvos himną.

Po susirinkimo visi ramovėnai susėdo prie bendro stalo ir visų pakilioje nuotaikoje praleido laiką. Vaisės parūpino ramovėnų pirm. K. Murauskas.

MLK BENDRIJOS

SUSIRINKIMAS

Sausio 31 d. MLK Bendrija turėjo M. lietuvių klube visuotinę susirinkimą kuriam pirminkavo H. Vainėkis, sekretoriavo A. Podvoiskis.

Pranešimus padarė kan. V. Kamaitis. Iš padarytų pranešimų paaiškėjo, kad parapijos reikalai yra tvarkoje. Sutvarkyti lietuvių kapai, tik dar ne visų mirusių pavardės užrašytos ant paminklo. Surinkta daug aukų Vasario 16 gimnazijai, selaziečių seminarui Italijoje, katalikiškai šalpai, atsilankiusiems vyskupams, kapų sutvarkymui ir kitoms reikalams. Pirminė, kad visi laikyti parašytus testamentus. Finansinis parapijos stovis labai geras. Išreiškė padėką visiems, kurie aukojo, sutaisė kapus ir šeiminkams, padėjusioms vyskupų priėmimo.

Kan. V. Kamaitis pasidžiaugė, kad, nors žmonės miršta ir gyvųjų skaičius mažėja, tačiau bažnyčia lankančiųjų skaičius, palyginus, yra didesnis, negu ankščiau.

Į Bendrijos komitetą išrinkti: sekretorius — A. Podvoiskis; Eccles reikalams: Povilas ir Viktorija Virbickai ir Albertas Vigelskas, Manchesterio reikalams: A. Jakimavičius ir J. Šablevičius.

Išsiaiškinus visus reikalus, tylos minutę pagerbtas seniai miręs parapijos sekr. A. Jaloveckas ir sugiedota Marija, Marija.

Naujam komitetui linkime sėkmės.

A. P-kis

RENGINIAI

Kovo 5 d., šeštadienį, 6 val. v. MLK Bendrija rengia M. lietuvių klube, Šv. Kazimiero Minėjimą.

Paskaitą skaitys kan. V. Kamaitis.

Prašome visus dalyvauti.

Bendrijos Komitetas

MAIRONIO MINĖJIMAS

Kovo 19 d., šeštadienį, 6 val. v. lietuvių klubas savo patalpose rengia Maironio Minėjimą.

Paskaitą skaitys A. Bruzgys.

Prašome visus dalyvauti.

Klubo Valdyba

Wolverhamptonas

SUSIRINKIMAS

Šių metų kovo mėn. 6 dieną 2 valandą Ukrainiečių Klube, Merridale St. West, Wolverhamptone, DBLS-gos Wolverhamptono skyrius šaukia metinį-visuotinę susirinkimą.

Bus renkama skyriaus valdyba, revizijos komisija ir atstovas į DBLS atstovų suvažiavimą Londone. Be to bus svarstomi ir kiti skyrių liečiami reikalai. Visus skyriaus narius ir prijaunčius maloniai prašome dalyvauti.

Skyriaus Valdyba

Boltonas

ŠAUNŲS PABALTIEČIŲ ŠOKIAI

Vasario 6 d. įvyko Boltono Baltijos Tautų Komiteto surengti šokiai. Šokių salė buvo pilna, muzika buvo nuotaikinga, maisto pasirinkimas didžiulis, loterija turtinga ir bare galėjai gauti ko tik norėjai. Vakaras praėjo labai malonioje ir draugiškoje nuotaikoje ir dalyvių tarpe buvo galima pastebėti kelis lietuvius. Prestono lietuvius tai tikrai reikia paminėti, nes nors jų skaičius, bendrai paėmus, yra mažiausias apylinkės lietuvių kolonijose, jie beveik visi dalyvavo boltoniečių šokiuose. Gaila, kad to paties nebuvo galima pasakyti apie kitus apylinkės tautiečius.

Vietiniai lietuviai aktyviai dalyvavo šio vakaro pasisekime. H. Silius su šeima energingai išplatino loterijos bilietus, Stasė Keturakienė ir Florence Cilius pardavinėjo maistą, o H. Vainėkis pravedė visas vakaro ceremonijas.

Nepamirškite Boltono pabaltiečių šokių ateinančiais metais

Nottinghamas

VASARIO 16 MINĖJIMAS

Vasario 27 d., 6.30 p.p. Ukrainiečių klube, 30 Bentinck Road, DBLS Nottinghamo skyrius ruošia plataus masto nepriklausomybės šventės minėjimą. Programoj: „ONE“ atstovų sveikinimai, paskaita, „Gintaro“ mišrus choras, tautiniai šokiai, „Rūtos“ duetas ir DBLS-gos p. J. Alkio paskaita.

Bus šokiai. Vakaro pelnas skiriamas Tautos Fondui.

Kviečiame atsilankyti visus iš arti ir toliau.

Skyriaus Valdyba

BLYNŲ BALIUS

Nottinghamo Moterų Draugija vasario 20 d., Latvų klube, 1A Standhill Rd., Carlton Hill, rengia tradicinį blynų balių — užgavėnes.

Įėjimas 3.50 sv. Kas norėtų dalyvauti prašom užsirašyti iki vasario 14 d. paskambinant tel 0602 505686.

Visi lietuviai kviečiami apsilankyti.

Valdyba

JANIS ROZKALNS LONDONE

Vasario 12 d. latvis disidentas Janis Rozkalns iš Muensterio (Vokietijoje) atvyko į Londoną ir susitiko su spaudos atstovais.

Janis Rozkalns birželio 14 ir rugpjūčio 23 d. dalyvavo Rygoje demonstracijose ir bendradarbiavo su žmogaus teisių grupe „Helsinki 86“.

1983 m. už žmogaus teisių gynimą buvo suimtas ir teismo nubaustas penkiems metams griežto režimo lageryje Perno rajone ir tris metus tremties.

1987 m. vasario 5 d. nebaigus baismus buvo paleistas ir gavo leidimą emigruoti. Į Vakarus atvyko tų pačių metų spalio 15 d. su žmona Gunta ir ketverių metų dvytnukais. Dabar jie gyvena Muensteryje, V. Vokietijoje.

Susitikimą su spaudos atstovais suruošė latvių Dauguvos Vanagų organizacija. Susitikimą pravedė Ruta Parris, o vertėjo pareigas ėjo dr. Andris Abakuks.

ELR

LONDONO LIETUVIŲ MAIRONIO MOKYKLA

Antrasis mokslo metų trimestras prasidėjo sausio 9 d., 10 val.

Mokykloje vyksta lietuvių kalbos pamokos kiekvieną šeštadienį nuo 10 iki 12 val. Lietuvių Namuose Londone. Mokinį amžius — nuo mažiausio iki didžiausio. Visi mokomės lietuviškai.

Bradfordas

VASARIO 16 MINĖJIMAS

Vasario 20 d., šeštadienį, rengiamas Vasario šešioliktos minėjimas.

H.A. Vainės paskaita. Meninė programą atliks vietinis vyrų seketas, vadovaujant P. Vasiui.

Pradžia 6 v.v.

Kviečiame gausiai dalyvauti.

Vyties klubo ir skyriaus valdybos

VOKIETIJA

JONO GLEMZOS 101 M. GIMTADIENIS

Sausio 20 dieną ramiam švarevaldo miestelyje šimto ir vienerių metų amžiaus sulaukęs Joną Glemžą iškilmingai pasveikino vietos burmistras ir savieiklininkų choras. Neužmiršo garbingo jubilato ir draugai bei bičiuliai, gyvenantieji Europos kraštuose ir plačiame pasaulyje.

Esant palankiems orams, brandaus amžiaus sulaukęs jubilatas, lydimas savo žmonelės, dažnai išeina pasivaikščioti į mišką. Būdamas namie, skaito spaudą, susirašinėja su draugais bei pažįstamais, seka įvykius Lietuvoje, domisi lietuvių bendruomenės gyvenimu.

Gimtadienio proga ilgesnį straipsnį su fotografija įdėjo „Kreischnachrichten Calio-Hirsau“ 1988.I.20 d.

PAIESKOJIMAS

Paieškomas Leonas Šmitas, kilęs iš šiaurinės miestelio, Šakių apskr., 1944 m. vasarą su tėvais pasitraukęs į Vakarus. Jo paieško vaikystės draugas, gyv. Lietuvoje.

Jis pats, ar žinantieji apie jį, prašomi atsiliepti E.L. Redakcijos adresu.

SVEIKINIMAS

Vasario 16 d. Nepriklausomybės proga, visiems lietuviams mano draugams ir pažįstamiems linkiu, kad netolimoje ateityje galėtume susitikti Laisvoje Lietuvoje.

Ranko — Amigo

PAMALDOS

Wolverhamptone — vasario 20 d., 16 val., Švč. Trejybės (lenkų) bažnyčioje, Stafford Rd.

Nottinghame — vasario 21 d., 11.15 val., Židinyje.

Derbyje — vasario 21 d., 14 val., Bridge Gate.

Birminghame — vasario 21 d., 17 val., Šv. Onoje, 96 Bradford St.

Manchesteryje — vasario 28 d., 12.30 val.

Nottinghame — vasario 28 d., 11.15 val., Židinyje.

Coventryje — vasario 28 d., 14 val., Šv. Elzbietaje.

Leamington Spa — vasario 28 d., 16 val., Šv. Petre, Dormer Place.

Nottinghame — kovo 4 d., Šv. Kazimiere, 8 val. ryte, Židinyje.

Nottinghame — kovo 6 d., 11.15 val., Židinyje.

Stoke on Trente — kovo 6 d., 14.30 val., St. Wulstan's.

PASAULYJE

Kiti apie mus

Sąsryšje su Britanijos vyriausybės komisijos paskyrimu tirti „karo nusikaltimus“ Peter Simple (sąpyvardė laikrastyje „The Daily Telegraph“ rašo, kad tie „karo nusikaltimai“ buvo padaryti „kaipais nepriklausomose Lietuvos ir Latvijos valstybėse, kurias 1940 m. okupavo Sovietų Sąjunga, 1941 m. Vokietijos kariuomenė ir vėl pakartotinai (1944 m.) okupavo Sovietų Sąjunga“.

Du tos komisijos nariai matomai važiuos į Sovietų Sąjungą surinkti paliudijimų. „Galima tik įsivaizduoti, kokius parengimus jie ten gaus apie vyrus, kurių vienintelis nusikaltimas buvo, kad jiems reikėjo pasirinkti tarp vokiečių ir sovietų komunistų, pasirinko mažesnę iš dviejų blokybių“. Laikraštis toliau tęsia savo pamerkimą: „Tas tyrimas, kurį iššaukė „karo nusikaltimų“ profesionaliniai specialistai ir jų draugai savo įkyriu priekabių ieškojimu, yra nepakenčiamas ir klaidinantis. O taip pat, jeigu taip dar galima išsireikšti, yra ne-angliška tirti kelių seno amžiaus vyrų praeitį, kurie čia rado prieglobstį, bėgdami iš Europos pragarškos betvarkės ir savo kraštų pavergimo, prieš daugiau kaip 40 metų“.

Susidūrė amerikiečių ir sovietų laivai

Sovietų Sąjunga apkaltino Ameriką pažeidžusią Sovietų teritorijos suverenumo teises. Du Amerikos karo laivai, plaukioję Juodojoje jūroje netoli Krymo pusiasalio, plaukė per Rusijos teritorinius vandenis. Rusų kariniai laivai tyčia priplaukė per arti atsitenkė į Amerikos laivus, ir juos kiek apgadino.

Planuojama savivaldybė palestiniečiams

50 palestiniečių iki šiol žuvo per susirėmimus su Izraelio kariuomenės daliniais, o neramumai vis nesibaigia. Pabaigoje šio mėnesio JAV užs. reik. min. Shultzaz važiuoja į Viduriniuosius Rytus, kur apsilankys Izraelyje, Egipte ir Jordane. Amerika norėtų, kad tos trys valstybės pritarų 3 metų pereinamo laikotarpio planui, duodant palestiniečiams ribotą savi valdybę, bet paliekant saugumą Izraelio rankose. Po trijų metų Izraelio okupacija pasibaigtų ir palestiniečiai galėtų patys nuspręsti savo likimą. Izraelio užs. reik. ministeris Peres tam pritaria, bet ministeris pirm. Shamir — ne. Jis sako Judėją ir Samariją, taip jis vadina palestiniečių apgyventas vietas, yra istorinė žydų žemė, ir niekas kitas neturi teisės ten gyventi.

Kosmetiška Rusijos demokratija

JAV valstybės departamentas (užs. reik. ministerija) savo pranešime sako, kad kol kas dar nematyti tyktos demokratijos Rusijoje. Iki šiol padarytos reformos yra daugiau kosmetinės, o ne pagrindinės. Nors 300 politinių kalinių buvo paleisti, bet kiti 400 tebėra kalėjime. Politiniai ir religiniai veikėjai vis dar tebėra siunčiami į psichiatrines ligonines. Tų ligoninių gydytojai, nežiūrint „Glasnost“, dar nesutinka prisipažinti pridare klaidų praeityje.

Iš Rytų Europos kraštų, valstybės departamentas išskiria, Vengriją ir Lenkiją, kur yra rodoma daugiausia tolerancijos disidentams, ir Rumuniją kaip daugiausiai suvargintą ir prispaustą kraštą.

Rusija apleis Afganistaną

Pagal Gorbaciovą, sovietų kariuomenė pradės trauktis iš Afganistano gegužio 15 ir per 10 mėnesių visiškai pasitrauks, nežiūrint kokia vyriausybė ten bus sudaryta. Derybos tarp Afganistano ir Pakistano Zenevoje artėja prie susitarimo dėl laikinos vyriausybės sudarymo. Afganų sukilėliai, kuriuos Pakistanas remia, nenori vyriausybės, kurios sudėtyje būtų dabartinis prezidentas Najmullah, gi prezidentas pasakė, kad be jo ir be jo partijos vyriausybė negalės būti sudaryta.

Istorikai praneša apie Waldheimą